

Kriterijumi ocjenjivanja u kognitivnom području (I razred)

1. Na kraju učenja učenik će moći da aktivno sluša snimljeni razgovor i samostalno pripremi sličan razgovor.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odredi temu i sagovornika; • objasni da li se razgovor završio sporazumom ili ne; • prepozna koji je sagovornik usmjeravao razgovor; • razlikuje zvaničan i nezvaničan razgovor; • poštuje pravila rada u grupi. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdvoji ključne podatke; • zaključi o polaznim i konačnim stavovima učesnika u razgovoru/pregovoru; • argumentovano obrazloži svoje mišljenje o tekstu. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni emotivno stanje sagovornika; • osmisli sličan razgovor (može i telefonski) o temama generacijski interesantnim (moda, muzika, zabava, film i sl.); • procijeni značaj čovjekove potrebe da ga drugi slušaju i razumiju.

2. Na kraju učenja učenik će moći da aktivno sluša govorene/naglas čitane/ekranizovane neumjetničke tekstove, analizira ih i samostalno stvori slične tekstove.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna namjenu i temu teksta; • objasni stručne riječi pomoću rječnika; • razlikuje stilove pisanja (administrativni, publicistički, naučni, književni); 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdvoji ključne pojmove i razvrsta ih u pripremljenu pojmovnu mapu; • protumači popunjenu pojmovnu mapu; • demonstrira u govoru osnovno/preneseno i uopšteno/konkretno 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kritički procijeni informacije i ideje iz teksta; • osmisli plan izlaganja i samostalno govorno nastupi uz pisanu pripremu; • vrednuje nastup drugih

<ul style="list-style-type: none"> • upotrijebi pravilnu intonaciju, tempo i dikciju. 	značenje riječi.	učenika; <ul style="list-style-type: none"> • ispolji lični integritet kroz sposobnost iznošenja stavova.
--	------------------	--

3. Na kraju učenja učenik će moći da samostalno stvori zvanične i nezvanične tekstove (oglas, čestitka, zahvalnica, pismo - zvanično i nezvanično).

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • imenuje pošiljaoca i primaoca; • razlikuje zvaničan i nezvaničan tekst; • odredi namjeru pošiljaoca i način na koji se obraća primaocu. 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • ispolji sigurnost u pisanoj komunikaciju; • osmisli zvaničan i nezvaničan tekst primjenjujući znanja o oblikovanju zvaničnih i nezvaničnih tekstova. 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • vrednuje tekstove drugih učenika; • procijeni značaj funkcionalne pismenosti kao osnove ostalih oblika pismenosti.

4. Na kraju učenja učenik će moći da čita s razumijevanjem neumjetničke tekstove (naučne i publicističke), analizira ih i samostalno stvori slične tekstove.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • prepozna namjenu i temu teksta; • prepozna strukturna obilježja tekstova; • razlikuje funkcionalne stilove. 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • izdvoji važne oodatke iz teksta; • analizira informacije i ideje i povezuje ih sa svojim znanjem; • poveže vještine čitanja radi informacije i čitanja iz uživanja; • stilizuje napisani tekst. 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrijebi principe komponovanja teksta (jedinstvo, skladnost, izrazitost, raznovrsnost); • procijeni svoj tekst i tekstove drugih učenika; • procijeni značaj jezičke kulture.

5. Na kraju učenja učenik će moći da protumači funkciju jezika kao sredstva komunikacije.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše jezik kao sistem znakova koji se ostvaruje kroz govor i pismo; • objasni značaj jezika za komunikaciju i njegovu prednost u odnosu na druge načine sporazumijevanja; • razlikuje funkcije jezika. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači prirodu, porijeklo i osobine jezika; • zaključi da se jezičke pojave u dijahroniji i sinhroniji; • odredi karakteristike metajezika. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni da jezici nastaju i nestaju; • argumentovano obrazloži značaj jezičke tolerancije i uvažavanja različitosti.

6. Na kraju učenja učenik će moći da primijeni jezičku normu u govoru i pisanju.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni što je norma, a što standardizacija; • prepozna nestandardne jezičke varijetete; • razlikuje tipove raslojavanja jezika (socijalno, teritorijalno, funkcionalno i individualno). 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primijeni ortoepsku, ortografsku, morfološku, sintaksičku i leksičku normu; • utvrdi da u jezičkoj normi dolazi do promjena i da je norma dogovor. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporedi funkcionalne stilove i dovede u vezu s određenim tekstovima; • samostalno stvori tekst publicističkog/administrativnog stila u skladu s jezičkom normom.

--	--	--

7. Na kraju učenja učenik će moći da protumači istorijski razvoj jezika i savremenu jezičku situaciju.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabroji književne jezike do XIX vijeka; • imenuje najstarije pisane spomenike; • odredi jezičku grupu kojoj pripadaju crnogorski jezik i njemu srodni jezici. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše istorijske promjene u jeziku; • predstavi porijeklo slovenskih jezika. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači savremenu jezičku situaciju; • argumentovano obrazloži ulogu jezika u formiranju nacionalnog identiteta; • pokaže jezičku toleranciju prema pripadnicima drugih nacija.

8. Na kraju učenja učenik će moći da odredi značaj nauke o jeziku i predmet proučavanja njenih disciplina.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje fonetiku i fonologiju; • odredi predmet proučavanja semantike; • protumači predmet proučavanja leksikologije. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše riječi kao morfološke i sintaksičke jedinice. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni značaj stilistike.

--	--	--

9. Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravila glasovnih promjena u govoru i pisanju.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasifikuje glasove prema izgovoru (po mjestu tvorbe i po zvučnosti); • prepozna glasovne promjene. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrijebi glasovne promjene u govoru i pisanju; • zaključi u kojim slučajevima dolazi do odstupanja od pravila kod glasovnih promjena; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni korisnost znanja iz crnogorskog jezika u razumijevanju i učenju stranih jezika.

10. Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravila standardne akcentuacije u usmenoj i pisanoj komunikaciji.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna mjesto akcenta u riječi; • razlikuje vrste akcenta; • opiše distinktivnu (razlikovnu) funkciju 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači pravila standardne akcentuacije; • primijeni pravilnu akcentuaciju u 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • istraži razlike u akcentovanju na nivou dijalekta; • uporedi akcenatski sistem crnogorskog

akcenta.	usmenoj i pisanoj komunikaciji; <ul style="list-style-type: none"> • uporedi proklitike i enklitike. 	jezika sa stranim jezicima; <ul style="list-style-type: none"> • kreira akcenatski podsjetnik.
----------	---	---

11. Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • objasni pravopisno pravilo o upotrebi velikog slova i pravilno ga primijeni; • protumači pravopisno pravilo o upotrebi malog slova i pravilno ga primijeni; • objasni i primijeni skraćenice; • pravilno upotrijebi ijekavske oblike riječi. 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje fonetski i etimološki pravopis; • riješi pravopisnu nedoumicu u pisanju velikog i malog slova/ijekavskih oblika riječi. 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • navede argumente za pravopisno rješenje; • ispolji samopouzdanje u pisanoj komunikaciji.

12. Na kraju učenja učenik će moći da protumači odlike književnosti kao umjetnosti.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • prepozna razliku iedžu 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • istraži prirodu 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • procijeni saznanju,

<p>umjetnosti prema izražajnim sredstvima;</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni pojmove književnost, beletristika, literatura, pjesništvo. • protumači podjelu književnosti po postanku; • zaključi da se prva proučavanja književnosti vezuju za Platona i Aristotela; • poštuje pravila rada u grupi. 	<p>književnosti kao umjetnosti i njenu vezu sa drugim umjetnostima;</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvrdi potrebu proučavanja književnosti s aspekta teorije, istorije i kritike. 	<p>moralnu i estetsku funkciju književnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisano sumira svoje stavove o značaju umjetnosti za pojedinca i društvo.
---	--	---

13. Na kraju učenja učenik će moći da interpretira književni tekst primjenjujući osnovne književnoteorijske pojmove.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni komunikacioni trougao: autor - djelo - čitalac i tok stvaralačkog procesa. • utvrdi strukturu književnog djela i prepozna slojeve: zvučanja, značenja, prikazanih predmetnosti i shematizovanih aspekata. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primijeni osnovne književnoteorijske pojmove relevantne za interpretaciju književnog teksta; • razlikuje pojmove: lik, ličnost, karakter, junak, tip; • razlikuje načine organizovanja prostornih i 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocijeni književne tekstove uz integraciju teorijske i kritičke literature.

	vremenskih struktura u tekstu.	
--	--------------------------------	--

14. Na kraju učenja učenik će moći da odredi odlike pjesničkog jezika i versifikacije.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporedi pjesnički jezik i jezik svakodnevne upotrebe; • grupiše najčešće stihove u našoj poeziji; • izdvoji vezani i slobodni stih; • klasifikuje vrste strofa; • razlikuje vrste rima. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše osobine pjesničkog jezika (konkretnost, emocionalnost, ritmičnost, punoću i smisao značenja); • odredi cezuru i njen uticaj na ritam pjesme; • objasni stalne lirske oblike (sonet). 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači umjetničku funkciju opkoračenja i refrena; • argumentovano utvrdi povezanost lirike s muzičkom umjetnošću.

15. Na kraju učenja učenik će moći da protumači umjetničku funkciju stilskih figura.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo

<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna i protumači stilske figure; • klasifikuje stilske figure na: figure riječi, figure misli, figure dikcije, figure konstrukcije. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna i protumači stilske figure; • obrazloži da stilske figure imaju umjetničku funkciju. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stilsku figuru poveže sa stilom djela, pisca, razdoblja.
--	--	--

16. Na kraju učenja učenik će moći da objasni podjelu književnosti na rodove i protumači odlike lirike i njenu klasifikaciju.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasifikuje književne rodove i vrste i odredi pripadnost djela određenom književnom rodu i vrsti; • obrazloži književnu vrstu kao grupu sličnih djela u kojima se ponavljaju tipične odlike; • razlikuje lirski subjekt (lirsko ja) od pjesnika; • zastupa sopstveni doživljaj lirске pjesme; • odredi odlike lirsko-epskih vrsta. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači odlike lirске pjesme (kratkoća, nefabularnost, emocionalnost, misaonost, subjektivnost); • svrstava lirске pjesme po tematskom i formalnoistorijskom kriterijumu; • analizira strukturu lirске pjesme. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opravda estetski efekat žanrovskog ukrštanja; • integriše emocionalnost i misaonost lirskih pjesama sa situacijama iz života.

--	--	--

17. Na kraju učenja učenik će moći da protumači odlike epike kao književnog roda i karakteristike epskih vrsta.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna epske vrste u stihu i prozi i objasni njihove karakteristike; • utvrdi oblike kazivanja u epskom djelu: opisivanje, naracija, hronološko i retrospektivno, monolog, dijalog, unutrašnji monolog; • protumači književnu i estetsku vrijednost jednostavnih epskih oblika (bajka, basna, anegdota...). 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači funkciju retardacije, retrospekcije, epizode, digresije, ponavljanja u strukturi epskog djela; • razlikuje književne od naučnih elemenata u književno-naučnim vrstama (putopis, memoari, biografija...). 	<p>Učenik će moći da:</p>

18. Na kraju učenja učenik će moći da protumači dramu kao književni rod i karakteristike dramskih vrsta.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje dramske vrste (komedija, tragedija i drama u užem smislu) i prepozna njihove 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odredi odlike dramskih formi poput melodrame, farse, 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poveže dramski tekst sa scenskim izvođenjem;

<p>specifičnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači spoljašnju kompoziciju drame, strukturu dramskog teksta i dramske radnje. 	<p>opere i operete;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocijeni ulogu monologa, dijaloga i replike u drami. 	<ul style="list-style-type: none"> • dramatizuje tekst.
---	---	--

19. Na kraju učenja učenik će moći da protumači periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; odredi društveno-istorijske okolnosti i njihov uticaj na autora i nastanak djela; analizira odabrane tekstove književnosti starog vijeka, srednjovjekovne književnosti i književnosti humanizma i renesanse.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše uticaj društveno-istorijskih okolnosti na autora i nastanak djela; • odredi književni rod i književnu vrstu na primjeru određenog teksta; • formuliše temu djela i razloži ga na manje tematsko-motivske cjeline; • primijeni osnovne književnoteorijske pojmove relevantne za interpretaciju književnog teksta; • poštuje pravila rada u grupi. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poveže formu djela s njegovom sadržinom; • objasni kompozicionu strukturu djela i način ostvarivanja sadržaja; • protumači jezička i stilsko-izražajna sredstva kojima se djelo ostvaruje. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • istraži prikazivanje univerzalnih tema u književnim tekstovima; • zaključi da književnost u sebi sadrži duh vremena, ali i univerzalne vrijednosti; • procijeni značaj informatičke kulture za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu.

20. Na kraju učenja učenik će moći da stvori samostalne tekstove u odnosu na pročitane književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja i predoči ih u usmenoj i pisanoj formi.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izrazi svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i saznanja izazvana književnoumjetničkim tekstom (usmeno i pisano); • ukaže na etičke i saznanje vrijednosti djela; • pokaže sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno napamet kazujući kraći književni tekst; • samostalno stvori tekst o pročitanoj književnoj djelu (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i nauči osnovnu književnu analizu). 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreativno primijeni iskustvo čitanja teksta; • kreira dnevnik čitanja; • osmisli govorni nastup o književnoumjetničkom tekstu s određenog aspekta. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni književni tekst služeći se relevantnim književnoteorijskim pojmovima; • argumentovano obrazloži svoje stavove o osnovnim društvenim vrijednostima koje je uočio u književnom tekstu. • žanrovski preoblikuje književnoumjetnički tekst primjenjujući znanja iz teorije književnosti.

21. Na kraju učenja učenik će moći da protumači nastanak i karakteristike književnosti starog vijeka.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni društveno-istorijske 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači svijet 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreira tekst/pano o

<p>prilike koje su uticale na pojavu književnosti starog vijeka;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna motive, stil, strukturu i alegorijsko značenje religioznog teksta; • primijeni istorijski i teorijski pristup na religioznom tekstu, tragediji i epu. 	<p>homerskog čovjeka, mnogobožački svijet, trojanski mit, in medias res, antropomorfizam i homersko pitanje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporedi tekst Biblije s Kur'anom; • obrazloži dramski sukob, tragičku krivicu, tragičkog junaka, katarzu, strukturu djela; • uporedi književna djela sa djelima likovne i muzičke umjetnosti istog razdoblja; • uporedi pozorišnu predstavu ili film sa književnim djelom iz tog razdoblja. 	<p>omiljenom djelu književnosti starog vijeka;</p> <ul style="list-style-type: none"> • izgradi stav o aktivnom suprotstavljanju zlu na osnovu izučavanih književnih tekstova.
--	---	---

22. Na kraju učenja učenik će moći da protumači nastanak i odlike srednjovjekovne književnosti.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poveže društveno-istorijske prilike sa sadržajem djela; • definiše topose i opšta mjesta u književnosti srednjeg vijeka; • razlikuje svjetovne tekstove (biografije) od duhovnih 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači značaj Crnojevića štamparije i „Oktoiha“ za kulturu Crne Gore; • objasni razliku između stila antičke i srednjovjekovne 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutuje o situacijama iz književnih djela opeređujući ih sa svojim vremenom.

<p>tekstova (hagiografije);</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvrdi karakteristike ljetopisa kao književne vrste. 	<p>književnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporedi književna djela sa djelima likovne i muzičke umjetnosti istog razdoblja. 	
--	---	--

23. Na kraju učenja učenik će moći da protumači nastanak i odlike usmene književnosti.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni podjelu i vrste usmene književnosti; • protumači proces nastanka; • utvrdi značaj Vukovog rada. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira odabrane tekstove; • identifikuje razlike u odnosu na srednjovjekovnu književnost; • otkrije biblijsku simboliku u djelima usmene književnosti. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentovano obrazloži stavove o saznajnoj i etičkoj vrijednosti usmene književnosti; • procijeni značaj praštanja, odanosti i dosljednosti u životu na osnovu izučavanih književnih tekstova.

24. Na kraju učenja učenik će moći da protumači poetičke odlike humanizma i renesanse.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše renesansni duh; • objasni petrarkizam; • odredi sonetnu formu; • izdvoji literarni motiv pakla.	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira karakteristike renesansnog teksta; • uporedi renesansnu s antičkom tragedijom; • protumači odlike renesansne novele; • sažme osobenosti dubrovačke i kotorske renesanse.	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dramatizuje novelu; • istraži parodiju; • kritički vrednuje idejnost razdoblja i uticaj na dalji razvoj južnoslovenske književnosti i kulture.

KRITERIJUMI OCJENJIVANJA U KOGNITIVNOM PODRUČJU

	I nivo zahtijeva	II nivo zahtijeva	III nivo zahtijeva
poređenja	BLUM – prisjećanje i elementarno razumijevanje GANJE – verbalno znanje ANDERSON – deklarativno znanje	BLUM – analiziranje i zaključivanje GANJE – intelektualne vještine ANDERSON – procesno znanje	BLUM – kritičko mišljenje i stvaralačko rješavanje problema GANJE – kognitivne strategije ANDERSON – metakognitivno znanje
definicija	Učenik uz prisjećanje pokazuje elementarno razumijevanje činjenica i informacija u osnovnom obliku (onako kako su date). (poznavanje činjenica i informacija u manje - više izvornom obliku)	Služeći se informacijama učenik može: – analizirati, – urediti (klasifikovati), – povezati, – transformisati, – izvesti zaključak. (utvrđivanje relacija među elementima znanja - zaključivanje)	Od postojećih informacija učenik može stvoriti nešto novo u odnosu na njih same (primjena znanja u novoj situaciji, na nov način; stvaranje nove cjeline; lični stav). (lični, autonoman odnos učenika prema sadržaju koji uči)
kvalitet znanja	– činjenično znanje, poznavanje i osnovno razumijevanje činjenica, podataka, definicija...	– analiza i razumijevanje: izdvajanje elemenata i utvrđivanje odnosa među njima: poređenje, razlikovanje, povezivanje, klasifikovanje; odrediti uzroke i posljedice	– primjena, analiza i sinteza: vrednovanje i selekcija, opredjeljivanje, primjena u novim okolnostima, u novoj situaciji, transformacija u novi oblik, novu cjelinu i sl.
kvantitet znanja	Odnosi se na ono što je OSNOVNO, što je predviđeno obrazovnovaspitnim ishodom.	Odnosi se na ono što je sada predmet učenja, ali i ono što je RANIJE NAUČENO.	Uključuje vanškolska znanja, LIČNO ISKUSTVO, lična zapažanja u vezi sa onim što se uči.

KRITERIJUMI ZA VJEŠTINE, SPOSBNOSTI I PONAŠANJA

kominikacijske vještine: – govorenje – pisanje	– Učenik se može sporazumijevati i pri tome se služi skromnim fondom riječi; – učenik djelimično tačno primjenjuje pravopisna, gramatička i stilska pravila pri pisanju pismenog sastava na zadatu temu; – učenik djelimično primjenjuje principe komponovanja pismenog sastava: jedinstva, odabiranja, skladnosti, proporcije, izrazitosti, raznovrsnosti;	– Učenik govori korektno, ali je u pojedinim elementima nesiguran; – govori uz gramatičke greške, koje ne utiču na razumijevanje smisla rečenice; – ponekad upotrijebi riječ ili frazu neadekvatno, te sa pogrešnim izgovorom; – učenik uglavnom tačno primjenjuje pravopisna, gramatička i stilska pravila pri pisanju pismenog sastava na zadatu temu; – učenik uglavnom primjenjuje principe	– Učenik slobodno i bez oklijevanja izgovara svoje misli, aktivan je u konverzaciji; – čita i priča s razumijevanjem korektno i tačno s pravilnim izgovorom; – fluentno govori, bez većih gramatičkih grešaka; – učenik potpuno tačno primjenjuje pravopisna, gramatička i stilska pravila pri pisanju pismenog sastava na zadatu temu;
---	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – smisao izgovorenog/napisanog je ponekad nejasan zbog gramatičkih grešaka i pogrešnog redosljeda riječi; – ima poteškoća u čitanju, izgovoru i intonaciji, ali je cjelina prihvatljiva i razumljiva. 	komponovanja pismenog sastava: jedinstva, odabiranja, skladnosti, proporcije, izrazitosti, raznovrsnosti.	<ul style="list-style-type: none"> – učenik potpuno primjenjuje principe komponovanja pismenog sastava: jedinstva, odabiranja, skladnosti, proporcije, izrazitosti, raznovrsnosti.
<p>kominikacijske vještine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – učešće u raspravama i diskusijama 	Učenik uzima učešće u raspravama tek na zahtjev nastavnika; <ul style="list-style-type: none"> - rijetko iznosi argumente, uglavnom se opredjeljuje bez jasnog obrazloženja i argumenata. 	Učenik samoinicijativno uzima učešće u raspravama na zadatu temu; <ul style="list-style-type: none"> - zauzima vlastiti stav, ali ga ne brani argumentima zasnovanim na činjenicama i poznavanju teme; - ne zaključuje samostalno, navodi zaključke iz udžbenika. 	Učenik predlaže teme i često inicira rasprave; <ul style="list-style-type: none"> - dobro poznaje materijalne činjenice; - samostalno donosi zaključke i izvodi uzročnopsljedične veze; - jasno zauzima i argumentovano brani vlastiti stav; - ima razumijavanja i visok nivo tolerancije za različita gledanja (kontrolira emocije).
<p>kominikacijske vještine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izlaganje – prezentacija 	Učenik čita ili govori napamet naučeni tekst; <ul style="list-style-type: none"> - dužina i tempo izlaganja nisu adekvatni za predviđeni vremenski okvir; - izlaganje nema do kraja jasnu strukturu i ne djeluje povezano; - osnovne ideje i rezultati djelomično su izneseni i argumentovani. 	Učenik razumljivo prezentuje svoj tekst ali nedostaje mu spontanost i kontakt sa slušaocima; <ul style="list-style-type: none"> - izlaganje je vremenski adekvatno artikulirano; - esej ima jasnu strukturu: uvod, razrada, zaključak; - osnovne ideje i rezultati jasno su izneseni i argumentovani, ali bez dubljih uvida i interpretacija. 	Učenik razumljivo i uvjerljivo interpretira pripremljeni tekst; <ul style="list-style-type: none"> - izlaganje ima jasnu strukturu: uvod, razradu, zaključak; - rečenice su precizne, jasne i gramatički korektne; - osnovne ideje, metodologija i rezultati su jasno i razumljivo izloženi, povezani i potkrijepljeni adekvatnim primjerima; - zaključci su uvjerljivi.
<p>socijalne vještine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vještine timskog rada – saradnja – tolerancija – empatija – kontrola emocija 	Učenik je uglavnom pasivan, samo posmatra aktivnosti drugih učenika; <ul style="list-style-type: none"> - rijetko pomaže drugima; izražava zahtjeve koji su često neprimjereni ili neadekvatni; - nije spreman da sasluša druge do kraja. 	Učenik se povremeno uključuje u rad grupe, uglavnom na inicijativu drugih; spreman je da pruži pomoć u situacijama kada se to od njega traži; <ul style="list-style-type: none"> - izražava zahtjeve, ali ih često nejasno formuliše; - sluša prijedloge drugih učenika, ali često 	Učenik je sve vrijeme aktivno uključen u rad grupe; samoinicijativno pruža pomoć drugim učenicima; <ul style="list-style-type: none"> - izražava svoje zahtjeve i spreman je bez upadica i nepremjerenih reakcija da sasluša prijedloge koji dolaze od drugih učenika.

		neprimjereno reaguje.	
odnos prema nastavi i zalaganje na času	Učenik je povremeno zainteresovan i aktivan na času; - rijetko postavlja pitanja i rijetko daje prijedloge na času; - svoje obaveze završava tek nakon upozorenja na moguće negativne posljedice.	Učenik je povremeno zainteresovan i aktivan na časovima; - povremeno postavlja pitanja i povremeno daje prijedloge na času; - izvršava obaveze i radi domaće zadatke; - povremeno mu je potrebno skrenuti pažnju na neke propuste.	Učenik je gotovo uvijek zainteresovan i aktivno uključen u sve aktivnosti na času; - često postavlja pitanja, ima inicijativu i konstruktivne prijedloge na času; - samostalno i na vrijeme izvršava obaveze, radi domaće zadatke.

„Na ocjenjivanje više ne treba gledati kao na aktivnost povremenog utvrđivanja znanja učenika, već ono treba da postane aktivnost stalnog praćenja i kontinuiranog prikupljanja informacija o učeniku. Sve što učenik radi, sve u čemu učestvuje, u bilo kom periodu učenja, predmet je praćenja i ocjenjivanja. Pored završnog ocjenjivanja, u školama je potrebno afirmisati praksu INICIJALNOG i TEKUĆEG ocjenjivanja. Inicijalno (dijagnostičko ocjenjivanje), tekuće (formativno ocjenjivanje) i završno (sumativno ocjenjivanje) **samo su djelovi jednog jedinstvenog procesa koji podrazumijeva stalno praćenje i kontinuirano prikupljanje informacija o učeniku.**

Nova praksa ocjenjivanja predviđa prikupljanje podataka o učeniku na različite načine. Pored usmenog i pismenog provjeravanja i testiranja koji se danas najčešće primjenjuju, potrebno je afirmisati i druge oblike praćenja, prije svega POSMATRANJEM učešća učenika u različitim aktivnostima: tokom prezentacije, diskusija, debata, u projektima i sl. **Predmet ocjenjivanja, pored znanja, sada su i različite vještine i ponašanja učenika: saradnja, zalaganje, komunikacija.**

Pored ocjenjivanja od strane nastavnika, potrebno je uvesti i praksu SAMOOCJENJIVANJA, kao i MEĐUSOBNOG OCJENJIVANJE UČENIKA. Ako se želi da učenici razviju svoje kompetencije učenja, da se osamostale u ovoj aktivnosti, onda je potrebno da učenik od samog početka aktivno učestvuje u ovoj aktivnosti, i to u svim njenim fazama, **kako u fazi učenja, tako i u fazi ocjenjivanja naučenog.**

OBLICI PRAĆENJA, PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA:

- odnose se na postupke i instrumente praćenja i provjere nivoa znanja i kompetencija učenika;
- tradicionalno se dijele na oblike usmenog (putem razgovora, diskusija, izlaganjem), pismenog (pismeni zadaci – esej, testovi objektivnog tipa i sl) i kombinovanog (praktični ili/i izvedbeni zadaci) praćenja i provjeravanja znanja i kompetencija učenika;
- proizilaze iz obrazovno-vaspitnih ishoda predmeta i povezani su sa predviđenim kriterijima ocjenjivanja.“¹

¹ Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi, ZAVOD ZA ŠKOLSTVO, Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema, Crna Gora, Podgorica, septembar 2018.

C-SBH JEZIK I KNJIŽEVNOST			
KRITERIJUMI OCJENJIVANJA U II RAZREDU OPŠTE GIMNAZIJE			
obrazovno-vaspitni ishodi	I nivo zahtijeva	II nivo zahtijeva	III nivo zahtijeva
<i>Na kraju učenja učenik će moći da aktivno sluša snimljeni razgovor i samostalno pripremi sličan razgovor.</i>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – objasni da li se razgovor/pregovor završio sporazumom ili ne; – prepozna koji je sagovornik usmjeravao razgovor. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – odredi temu i sagovornika; – izdvoji ključne podatke saopštene tokom razgovora; – procijeni korektnost i emotivno stanje sagovornika; – razlikuje zvaničan i nezvaničan razgovor; – zaključi o polaznim i konačnim stavovima učesnika u razgovoru/pregovoru. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – argumentovano obrazloži svoje mišljenje o tekstu; – osmisli i izvede sličan razgovor (može i telefonski) o temama generacijski interesantnim (moda, muzika, zabava, film i sl.).
<i>Na kraju učenja učenik će moći da aktivno sluša govorene/naglas čitane/ekranizovane neumjetničke tekstove, analizira ih i samostalno stvori slične tekstove.</i>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – prepozna namjenu i temu teksta; – objasni stručne riječi pomoću rječnika. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – izdvoji ključne pojmove i razvrsta ih u pripremljenu pojmovnu mapu; – protumači popunjenu pojmovnu mapu; – protumači netekstualne djelove teksta (sheme, grafikone); – razlikuje funkcionalne stilove pisanja (administrativni, publicistički, naučni, književni); – primijeni pravilo kontinuiteta teksta i jezičku pravilnost; – izlaže pravilnom intonacijom, tempom i dikcijom. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kritički procijeni informacije i ideje iz teksta; – utvrdi vrijednosti i svrhe koje su svojstvene medijskom tekstu; – osmisli plan izlaganja i samostalno govorno nastupi uz pisanu pripremu; – vrednuje nastup drugih učenika; – pokaže lični integritet kroz sposobnost iznošenja stavova.
<i>Na kraju učenja učenik će moći da samostalno stvori zvanične i nezvanične tekstove (molba, žalba).</i>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – imenuje pošiljaoca i primaoca, te emotivne i društvene odnose među njima. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – odredi namjeru pošiljaoca; – razlikuje zvaničan i nezvaničan tekst; – pronađe ključne podatke; – analizira ustaljenu formu pisanja. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – stvori zvaničan i nezvaničan tekst poštujući osnovna znanja o oblikovanju zvaničnih i nezvaničnih tekstova; – vrednuje tekstove drugih učenika; – ispolji sigurnost u pisanoj komunikaciji.
<i>Na kraju učenja učenik će moći da čita s razumijevanjem neumjetničke tekstove (naučne i publicističke), analizira ih i samostalno piše slične tekstove.</i>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – prepozna namjenu i temu teksta; – identifikuje strukturalne obilježja teksta; – objasni stručne riječi pomoću rječnika. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – izdvoji važne podatke iz teksta; – pronađe traženi podatak (i iz netekstualnoga dijela); – odredi je li tekst pisan standardnim jezikom, da li je umjetnički ili neumjetnički; 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kreira biografiju/CV/referat/rezi me/zapisnik/podsjetnik na zadatu temu, tekstove publicističkog stila (vijest, izvještaj), esej na zadatu temu (neliterarnu);

		<ul style="list-style-type: none"> – poveže vještine čitanja radi informacije i čitanja iz uživanja; – određeni tekst izloži različitim funkcionalnim stilovima; – izvrši jezičko-stilsku analizu. 	<ul style="list-style-type: none"> – osmisli portfolio kreativnih tekstova; – procijeni svoj tekst i tekstove drugih učenika, kao i značaj jezičke kulture; – kritički protumači informacije iz teksta.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači evoluciju jezika i razvoj pisma.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – objasni razvoj jezika i pojam jezičke konvencije; – navede faze u razvoju jezika kroz istoriju, kao i odnos jezika i pisma; – nabroji vrste pisama i objasni karakteristike istih; – opiše karakteristike glagoljice, ćirilice i latinice; – pokaže jezičku toleranciju prema govornicima drugih jezika. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – uporedi jezičke srodnosti i porodice jezika; – odredi pripadnost crnogorskog i njemu srodnih jezika jezičkoj porodici; – istraži uzroke pojave višejezičnosti u jednoj državi; – razlikuje i koristi izraze: bilingvizam, multilingvizam, diglosija i ilustruje ih primjerima; – pokaže jezičku toleranciju prema govornicima drugih jezika. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – protumači sadašnju situaciju na širem jezičkom području; – pokaže jezičku toleranciju prema govornicima drugih jezika.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da odredi istorijski razvoj jezika od 19. vijeka.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – navede promjene obuhvaćene Vukovom reformom jezika i pravopisa. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – poveže istorijski razvoj jezika do 19. vijeka s Vukovim radom, radom njegovih prethodnika i sljedbenika; – uporedi Vukov rad sa savremenom jezičkom situacijom; – protumači značaj Bečkog i Novosadskog književnog dogovora; – obrazloži proces kodifikacije i standardizacije crnogorskog jezika; – razlikuje književni i standardni jezik; – analizira uticaj društvenih prilika na jezičku situaciju. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – argumentuje sopstveni stav o sadašnjoj situaciji na širem jezičkom području; – procijeni značaj poznavanja crnogorskog jezika radi integracije u svoju i srodne kulture.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači karakteristike morfologije kao jezičke discipline i predmet njenog proučavanja.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opiše morfologiju kao jezičku disciplinu; – objasni odnos morfeme i riječi. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tipove morfema i upotrebljava pojmove morfem, morf i alomorf; – klasifikuje vrste riječi (promjenljive i nepromjenljive, samostalne i nesamostalne); 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – formira stav o korisnosti znanja iz crnogorskog jezika u razumijevanju i učenju stranih jezika; – vrednuje metodičke modele nastave jezika.

		<ul style="list-style-type: none"> – odredi gramatičke kategorije i sintaksičke funkcije svih vrsta riječi; – protumači pojam supletivizam; – primijeni dubletne oblike u promjeni imenica i enklitičke oblike u promjeni zamjenica; – upotrijebi kraće i duže oblike u zamjениčko-pridjevskoj promjeni prisvojnih, pokaznih i upitnih zamjenica; – pravilno upotrijebi riječi u govornoj i pisanoj komunikaciji; – analizira u okviru rečenice značenja, oblike, promjene i funkcije vrsta riječi; – riješi jezičku nedoumicu u vezi sa određenim oblicima vrsta riječi. 	
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – objasni pravopisno pravilo o upotrebi velikog slova i pravilno ga primijeni; – pravilno piše riječi (sastavljeno i rastavljeno). 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – razlikuje interpunkcijske i pravopisne znake i pravilno ih upotrijebi; – demonstrira samostalno korišćenje pravopisnih priručnika; – pravilno rastavlja riječi na kraju reda. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – osmisli pravopisni podsjetnik; – ispolji samopouzdanje u pisanoj komunikaciji na osnovu poznavanja jezičke norme.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; odredi društveno-istorijske okolnosti i njihov uticaj na autora i nastanak djela; analizira književnoumjetničke tekstove baroka, klasicizma, prosvjetiteljstva, romantizma, realizma; uočava fenomen „đedova i unuka“.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opiše uticaj društveno-istorijskih okolnosti na autora i nastanak djela; – objasni odlike strukturnih elemenata epskog prostora, vremena i zbivanja; – utvrdi fabulu djela i prepozna epizode i digresije. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – odredi književni rod i književnu vrstu na primjeru određenog teksta; – objasni promjene u okviru književnih rodova kroz razdoblja i stilove od baroka zaključno sa realizmom; – analizira književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca, ističući posebnosti vrste kojoj pripada; – poveže formu djela s njegovom sadržinom na primjeru određenog teksta; – formuliše temu djela i razloži ga na manje tematsko-motivske cjeline; 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – obrazloži etičke i sazajne vrijednosti djela; – procijeni značaj informatičke kulture za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu.

		<ul style="list-style-type: none"> - primijeni osnovne književnoteorijske pojmove relevantne za interpretaciju književnoga teksta; - protumači jezička i stilsko-izražajna sredstva kojima se djelo ostvaruje; - poveže kompozicijonu organizaciju pjesme sa njenim smislom (efekti ponavljanja, raspored pjesničkih slika). 	
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da usmeno izlaže i stvori pisane tekstove u odnosu na pročitane književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - izrazi svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim tekstom (usmeno i pisano); - pokaže sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno napamet kazujući kraći književni tekst. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - osmisli govorni nastup o književnoumjetničkom tekstu s određenog aspekta; - samostalno stvori tekst o pročitanoj književnoj djelu (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i načini književnu analizu); - kreativno primijeni iskustvo čitanja književnog teksta; - napravi književnu paralelu, zasnovanu na kontrastnim odlikama književnih razdoblja ili na motivsko-tematskoj i idejnoj sličnosti djela. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kreira dnevnik čitanja; - kreira književnoumjetnički tekst slijedeći tematsko-motivska i stilsko-izražajna obilježja svojstvena nekom književnoumjetničkom pravcu od baroka zaključno sa realizmom; - procijeni književni tekst služeći se relevantnim književnoistorijskim pojmovima; - argumentovano obrazloži svoje stavove o osnovnim društvenim vrijednostima koje je uočio u književnom tekstu.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači nastanak i karakteristike baroka kao književnoistorijskog razdoblja.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - objasni društveno-istorijske okolnosti koje su uticale na pojavu baroka u kulturi i umjetnosti; - prepozna i uporedi barokne odlike u književnom djelu i u drugim umjetnostima (muzika, slikarstvo, arhitektura i dr.). 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - obrazloži književni stil na osnovu likovnog/arhitektonskog djela; - protumači u književnoumjetničkom tekstu glavne stilske, motivske i tematske odlike barokne umjetnosti; - uporedi doba baroka sa razdobljem renesanse; - protumači barokne odlike u savremenom književnom izrazu; - razdvoji barokni izraz od kiča. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prosudi o književnosti baroka i baroknom stilu u okviru razdoblja i van njega; - kreira književnoumjetnički tekst ili adaptira djelo drugačije stilske orijentacije, slijedeći stilsko-izražajna obilježja baroka.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači nastanak i</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kritički prosudi o najčešćim manama

<p><i>karakteristike klasicizma kao književnog razdoblja.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasni razliku između razdoblja klasicizam i pojmova klasika i klasično. 	<ul style="list-style-type: none"> - obrazloži odlike poetike klasicizma na odabranom tekstu; - odredi svojstva antičke književnosti koja su predstavljala stvaralački uzor klasicistima; - izdvoji pojavu „vječnih likova“ u književnosti; - uporedi književno djelo klasicizma s djelom iz antike; - razlikuje tipove komike u dramskom djelu, odnosno osobenosti komediografskih žanrova: komedije karaktera, komedije naravi, komedije zapleta, farse. 	<p>pojedince i društva na osnovu izučavanih književnih tekstova;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocijeni karakterne mane pojedinca kao pojavu koja destabilizuje porodicu i društvo.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da objasni karakteristike prosvjetiteljstva kao društvenog razdoblja koje je donijelo promjene u nauci, umjetnosti i obrazovanju.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - objasni prosvjetiteljstvo kao razdoblje u kojem se prepliću umjetnost i nauka, u kojem književno djelo ima prvenstveno vaspitno-moralistički karakter; - navede različite faze u razvoju prosvjetiteljstva; - objasni književne pojave u okviru sentimentalizma i predromantizma kao negaciju racionalističkog poimanja svijeta u prethodnim fazama prosvjetiteljstva; 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretira književni tekst i poveže interpretaciju s tematskim, žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima teksta; - obrazloži svoj odnos prema prosvjetiteljskim idejama u tekstu; - obrazloži zašto prosvjetiteljstvo nije stilski pravac u umjetnostima, već epoha u kulturnom razvoju Evrope. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ocijeni novi odnos prema čovjeku i društvenim odnosima pod uticajem ovog duhovnog pokreta; - ocijeni osnovni smisao zakona, uredbi, pravila, važnost formiranja zakonskog poretka za funkcionisanje društva i razvoj kulture međuljudskog uvažavanja; - samostalno sastavi poslanicu, kreativno primjenjujući iskustvo čitanja književnog teksta.
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači nastanak i karakteristike romantizma kao književnog razdoblja.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - opiše romantizam kao kulturološki i stvaralački fenomen; - objasni odnos romantičarskih stvaralaca prema stvarnosti i društvu, te uticaj romantizma na formiranje nacionalne svijesti; - uoči da romantizam počiva na mašti i osjećanjima i njegovanju kulta narodnog stvaralaštva. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - utvrdi promjenu senzibiliteta romantičarskog stvaraoca i junaka (bajronizam, weltschmerz, spleen); - protumači transformaciju prototipskih elemenata i ličnosti u sadržaj djela i razlikuje istorijsku i umjetničku istinu; - analizira vodeće motive, stilsku izražajna sredstva, elemente versifikacije, zahtjevnu sonetnu formu, fenomen opalizacije kroz 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - argumentovano obrazloži svoje stavove o osnovnim društvenim vrijednostima koje je uočio u književnom tekstu (sloboda izbora, tolerancija); - ispolji vjersku i nacionalnu toleranciju na osnovu izučavanih književnih tekstova.

		<p>dinamičku strukturu slojeva zvučanja, značenja, prikazanih predmetnosti i ideja u lirskoj pjesmi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - razlikuje lirske, epske i dramske elemente u hibridnim vrstama i odredi formu poeme kao žanrovsku transformaciju romantičarskog spjeva; - analizira motive, temu, kompoziciju, likove, poetske prostore i druga vodeća strukturalna obilježja djela i na istraživački i problemski način dospije do ideja i smisla djela; - protumači elemente komike i humora kao stvaralačke pojavnosti u narativnom tekstu; - uporedi romantizam s prethodnim književnim razdobljima; 	
<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači karakteristike realizma kao književnog razdoblja i kao književnog metoda.</i></p>	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prepozna realistički pristup obradi teme i razlikuje ga od realizma kao razdoblja; - objasni odlike romana, izloži razvoj ovog književnog žanra i klasifikuje njegove vrste. 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - uoči različite faze realizma, te razlikuje kritički i visoki realizam; - protumači kompoziciju i strukturu romana, način ostvarivanja sadržaja, glavne idejne tokove sagleda kroz analizu sudbina likova, njihovih riječi i postupaka (objašnjava načelo paralelnih romana i jedinstvo cjeline u djelu); - analizira motive i tematiku djela, pripovijedanje iz različitih perspektiva, umjetničku ulogu opisa, naracije i dijaloga; - poveže važnost leksike sa karakterizacijom i ostvarivanjem realističke uvjerljivosti, razlikuju direktnu od indirektnu karakterizacije; - utvrdi komediografski postupak i dramaturška rješenja (zamjena identiteta); 	<p><i>Učenik će moći da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kreira seminarski rad manjeg obima o pročitanoj književnoj djelu i satiru na savremenu temu; - žanrovski preoblikuje književni tekst (dramatizuje prozni tekst, preoblikuje dramski tekst služeći se pripovijednim tehnikama); - razvija kritički odnos prema društvenodevijantnim pojavama, poredeći situacije iz književnih djela sa svojim vremenom.

		<ul style="list-style-type: none"> - otkrije elemente humora i komike, satire i alegorije u djelu kroz piščev odnos prema društvenim problemima; - istraži promjenu lirskog postupka u odnosu na pjesništvo romantizma (nov status pjesničke slike, drugačija lirska raspoloženja, prisustvo pojačane simbolizacije prikazanih predmetnosti svijeta djela i intenzivna misaonost);	
Na kraju učenja učenik će moći da odredi ulogu zabavne književnosti.	<i>Učenik će moći da:</i> <ul style="list-style-type: none"> - objasni ulogu zabavne književnosti i njen prijem kod široke čitalačke publike (odmor i zabava).	<i>Učenik će moći da:</i> <ul style="list-style-type: none"> - odredi razliku između zabavne i trivijalne književnosti; - uporedi zabavnu književnost s klasičnom književnošću; - obrazloži svoj odabir teksta za čitanje i šta utiče na njegov književni ukus; - primijeni znanja o različitim elementima književnog djela na odabranim primjerima iz zabavne književnosti.	<i>Učenik će moći da:</i> <ul style="list-style-type: none"> - protumači značaj čitalačke kulture za razvoj pojedinca i društva.

Gordana Vučinić,
profesor crnogorskog-srpskog,
bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti

KRITERIJUMI OCJENJIVANJA U TREĆEM RAZREDU OPŠTE GIMNAZIJE

Nastavni predmet: **CRNOGORSKI-SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST u Opštoj gimnaziji**

Razred: **III**

Profesorke: **Violeta Ivković-Zečević, Lela Korać-Rajčevska**

* **PLANIRANJE I PRIPREMANJE NASTAVE** – Nastavnik planira nastavu, na godišnjem i mjesečnom nivou, u skladu sa važećim obrazovnim programom, uvažavajući sposobnosti, potrebe i prethodna znanja učenika kako bi se ostvarilo napredovanje u učenju i postigli definisani ishodi učenja; redovno i detaljno planira dobro strukturisane časove; na godišnjem i mjesečnom nivou ciljno planira razvoj socioemocionalnih vještina i vještina za 21. vijek, u skladu sa važećim obrazovnim programom.

***PROCJENJIVANJE I OCJENJIVANJE** – Nastavnik kontinuirano i na djelotvoran način koristi formativno i sumativno ocjenjivanje da bi podržao, obrazložio i dokumentovao proces učenja; redovno i blagovremeno pruža učenicima povratne informacije o postignućima u učenju, podstiče ih na samoocjenjivanje i postavljanje ciljeva sopstvenog učenja; zna da analizira podatke dobijene na osnovu interne i eksterne provjere znanja, vještina i razumijevanja i koristi ih za unapređivanje procesa podučavanja i učenja.

Elementi praćenja i ocjenjivanja učenika

Vrednovanje obrazovno-vaspitnih ishoda vrši se tokom čitave nastavne godine prikupljanjem i analizom različitih informacija o razvijenosti vještina i usvojenosti znanja, stavova i vrijednosti:

- razvijenost komunikacijskih vještina (slušanje, čitanje, govorenje, pisanje);
- stepen usvojenosti znanja (na različitim kognitivnim nivoima);
- razvijenost stavova i vrijednosti (redovnost pohađanja časova, redovnost izrade domaćih zadataka, zalaganje i učešće u aktivnostima na času, zainteresovanost za predmetne sadržaje, inicijativnost i dr.).

Elementi vrednovanja proističu iz obrazovno-vaspitnih ishoda i ishoda učenja i odnose se na sve domene učenja. Nastavnik informiše učenike o načinima praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja i tako ih motiviše za maksimalno zalaganje.

Nastava jezika

Redni broj obrazovno-	Obrazovno-vaspitni ishodi
-----------------------	---------------------------

1.	Na kraju učenja učenik će moći da: - aktivno sluša govorene/naglas čitane/ekranizovane neumjetničke tekstove i sam stvori slične tekstove;
2.	- odredi pojam i svrhu medija;
3.	- čita s razumijevanjem naučne i publicističke tekstove, analizira ih i samostalno stvori slične tekstove;
4.	- protumači proces tvorbe riječi;
5.	- protumači karakteristike leksikologije i njoj srodnih disciplina;
6.	- razlikuje sintaksičke jedinice i protumači njihov hijerarhijski odnos;
7.	- primijeni pravopisna pravila.

Nastava književnosti

Redni broj obrazovno-vaspitnog ishoda	Obrazovno-vaspitni ishodi
8.	Na kraju učenja učenik će moći da: Na kraju učenja učenik će moći da protumači periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; da odredi društveno-istorijske okolnosti i njihov uticaj na autore i nastanak djela; analizira odabrane književnoumjetničke tekstove moderne i avangardne književnosti;
9.	- stvori usmene i pisane tekstove u odnosu na pročitane književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca;
10.	- protumači razdoblje moderne kao pojave koja je označila nov i originalan izraz u književnosti i umjetnosti;
11.	- protumači simbolizam i impresionizam kao pravce u okviru moderne;
12.	- avangardnu književnost poveže sa pojavom više književnih pokreta i pravaca prve polovine XX vijeka;

<p>CILJEVI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. aktivnim slušanjem i čitanjem osposobljava se da na osnovu tekstova vrši izbor činjenica, izvodi zaključke, nadograđuje i kritički vrednuje tekst i predstavlja ideje na različite načine; 2. ovladava različitim stilskim obrascima i stiče sposobnost odgovarajuće upotrebe funkcionalnih stilova prilikom govora i pisanja; razvija kompetencije razumijevanja i stvaranja tekstova različitih vrsta i struktura sa različitom svrhom i namjenom; 3. osposobljava se za razumijevanje, interpretiranje i vrednovanje književnog teksta sa ciljem ličnog razvoja, sticanja i razvijanja znanja i stavova, kao i vlastitog stvaralaštva; na odabranim primjerima iz crnogorske i svjetske književnosti upoznaje osnovne književnoteorijske tokove i razvoj žanrovskih oblika, kao i stvaralačku i umjetničku ulogu jezika; 4. stiče sposobnost saznajnog, etičkog i estetskog vrednovanja književnih djela, te razvija kritičko mišljenje i literarni ukus; 5. povezuje vlastito iskustvo i iskustvo književne fikcije; 6. proučavanjem periodizacije književnosti razumije opštekulturno nasljeđe i razvija lični i nacionalni kulturni identitet; 7. razvija vještine komunikacije i uspješno se socijalizuje (razmjenjuje ideje, mišljenja, iskustva, osjećanja s drugima u različitim kontekstima), razvija sigurnost i samopouzdanje kao i spremnost na saradnju i timski rad; 8. usmjerava se na uvažavanje sagovornika i kulturu dijaloga; 9. učestvuje u različitim nastavnim interakcijama kojima se podstiče individualnost i inicijativnost; razvija osjetljivosti za potrebe drugih i prihvata različitosti; 10. pronalazi u različitim izvorima sadržaje i informacije o kojima kritički promišlja, procjenjuje njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznaje kontekst i namjeru autora, samostalno rješava probleme i donosi odluke; postaje svjestan mogućnosti uticaja na svoju sredinu i društveni život i formira građansku svijest; 11. razvija strategije samostalnog rada čime se osposobljava za permanentno učenje i samostalno oblikovanje književnih i vanknjiževnih tekstova. 		
<p>ELEMENTI UČENJA PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:</p>	<p>Osnovni nivo</p>	<p>Srednji nivo</p>	<p>Viši nivo</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 1 Na kraju učenja učenik će moći da - aktivno sluša govorene/naglas čitane/ekranizo</p>	<p>Na kraju učenja učenik može da: - iskazuje svoje mišljene o tekstu i obrazloži ga - priča o svojim iskustvima, razmišljanjima i sl. - razlikuje</p>	<p>Na kraju učenja učenik može da: - izdvoji ključne pojmove i važne podatke iz teksta - izrađuje pojmovne mape i klasifikuju dobijene podatke - samostalno, uz</p>	<p>Na kraju učenja učenik može da: - samostalno procijeni istinitost navedenih podataka; - samostalno sistematizuje navedene podatke; - samostalno osmišljava</p>

<p>vane neumjetničke tekstove i sam stvori slične tekstove;</p>	<p>funkcionalne stilove; - prepozna namjenu teksta i temu teksta; - prepozna specifičnosti neumjetničkih tekstova; - objasni stručne riječi pomoću rječnika.</p>	<p>manje nepreciznosti, protumači netekstualne djelove teksta (sheme, grafikone); - primijeni pravilo kontinuiteta teksta i jezičku pravilnost; - uvažava drugačiji stav govornika.</p>	<p>plan izlaganja i sam govorno nastupa; - argumentovano obrazlaže svoje stavove - komentariše nastupe i stavove drugih učenika.</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 2</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da - odredi pojam i svrhu medija;</p>	<p>Učenik : da uz pomoć nastavnika prepozna tip poruke/informacije koju može naći u pojedinoj vrsti medija; razlikuje vrste i žanrove medijskih tekstova (informacija, vijest, reklama politička poruka, zabavni žanrovi i sl.). uočava razliku između zbivanja u empirijskom svijetu utvrđuje vrijednosti koje su svojstvene medijskom tekstu</p>	<p>Učenik : – samostalno prepoznaje tip poruke/informacije koju može naći u pojedinoj vrsti medija; – razlikuje vrste i žanrove medijskih tekstova (informacija, vijest, reklama politička poruka, zabavni žanrovi i sl.) – analizira razliku između zbivanja u empirijskom svijetu i načina kako su ta zbivanja predstavljena u medijima (odstupanje empirijske stvarnosti od medijske stvarnosti); – utvrđuje vrijednosti i svrhe koje su svojstvene medijskom tekstu. –ukazuje uticaj medija na formiranje stavova; –skoro samostalno prosuđuje o načelu etike medija i njihovoj ulozi u demokratiji.</p>	<p>Učenik: – samostalno prepoznaje tip poruke/informacije koju može naći u pojedinoj vrsti medija; – razlikuje vrste i žanrove medijskih tekstova (informacija, vijest, reklama politička poruka, zabavni žanrovi i sl.) – analizira razliku između zbivanja u empirijskom svijetu i načina kako su ta zbivanja predstavljena u medijima (ukazuje koja su odstupanja prisutna I kako se empirijska stvarnost razlikuje od medijske stvarnosti); – utvrđuje vrijednosti i svrhe koje su svojstvene medijskom tekstu I argumentovano ih iznosi; – procijenjuje uticaj medija na formiranje stavova; – prosudi o načelu etike medija i njihovoj ulozi u demokratiji; -argumentovano iznosi primjere birajući vrstu medija.</p>

<p>Obrazovno-vaspitni ishod 3</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da čita s razumijevanjem naučne i publicističke tekstove, analizira ih i samostalno stvori slične tekstove;</p>	<p>Tokom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepozna namjenu i temu teksta uz pomoć nastavnika; - izdvaja ključne pojmove i važne podatke iz teksta; - protumači uz pomoć nastavnika netekstualne djelove; - objasni stručne riječi pomoću rječnika; - ocijeni istinitost navedenih podataka; - razlikuje stilove pisanja; - kreira tekst po izboru-publicističkog stila (vijest, izvještaj, intervju, reportaža); - kreira esej na zadatu temu (neliterarnu); 	<p>Tokom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prepozna namjenu i temu teksta; -izdvoji ključne pojmove i važne podatke iz teksta; -protumači netekstualne djelove teksta; -objasni stručne riječi pomoću rječnika; -ocijeni istinitost navedenih podataka; - razlikuje stilove pisanja; - kreira impresiju/prikaz/komentar/paralelu na zadatu temu; - stvori tekstove publicističkog stila (vijest, izvještaj, intervju, reportaža); - kreira esej na zadatu temu (neliterarnu); 	<p>Tokom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prepozna namjenu i temu teksta; -izdvoji ključne pojmove i važne podatke iz teksta; -protumači netekstualne djelove teksta; -objasni stručne riječi pomoću rječnika; -ocijeni istinitost navedenih podataka; - razlikuje stilove pisanja; kreira impresiju/prikaz/komentar/paralelu na zadatu temu; - stvori tekstove publicističkog stila (vijest, izvještaj, intervju, reportaža); - kreira esej na zadatu temu (neliterarnu); - osmisli portfolio kreativnih tekstova; – pričaju o svojim iskustvima i razmišljanjima u vezi sa tekstom; - određuju da li je tekst objektivn/subjektivn, neumjetnički/umjetničk, pisan standardnim/nestandardnim jezikom i formiraju mišljenje; - vrednuje tekstove drugih učenika.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 4</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da protumači</p>	<p>Tokom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -objašnjava uz pomoć nastavnika tvorbu riječi (izvođenje, prefiksacija, 	<p>-Tokom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasni skoro samostalno tvorbu riječi (izvođenje, prefiksacija, 	<p>Tokom učenja učenik će moći da:</p> <p>Samostalno objasni tvorbu riječi (izvođenje, prefiksacija, sufiksacija; slaganje i kombinovana</p>

<p>proces tvorbe riječi;</p>	<p>sufiksacija; slaganje i kombinovana tvorba riječi); -prepoznaje ulogu sufiksa, prefiksa i spojnih morfema u tvorbi riječi; -formira porodicu riječi; -obrazloži uz pomoć nastavnika tvorbu imenica, pridjeva, glagola i priloga na zadatom primjeru.</p>	<p>sufiksacija; slaganje i kombinovana tvorba riječi); tumači ulogu sufiksa, prefiksa i spojnih morfema u tvorbi riječi; -formira porodicu riječi -vrednuje skoro samostalno metodičke modele nastave jezika -obrazlaže tvorbu imenica, pridjeva, glagola i priloga na zadatom primjeru... -pravilno pišu uz samokorekciju.</p>	<p>tvorba riječi); -protumači ulogu sufiksa, prefiksa i spojnih morfema u tvorbi riječi; -formira porodicu riječi; vrednuje metodičke modele nastave jezika. -obrazloži tvorbu imenica, pridjeva, glagola i priloga na zadatom primjeru... – da primjere (po analogiji); –pravilno piše uz samokorekciju; – prave sheme za odabrane porodice riječi (tvorbene porodice).</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 5</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da protumači karakteristike leksikologije i njoj srodnih disciplina;</p>	<p>Tokom učenja učenik će moći da: – prepozna, uz pomoć nastavnika, formalni i semantički odnos među leksamama; – objasni sinonim, homonim, paronim, hiponim, antonim i upotrijebi ih; – razlikuje termine lokalizam, regionalizam, dijalektizam, internacionalizam, arhaizam, varvarizam, neologizam, žargonizam, vulgarizam, familijarizam, kolokvijalizam;i – razlikuje prefikse i sufikse porijeklom iz klasičnih jezika i protumači njihovu ulogu; – protumači značenje termina purizam i ilustruje primjerima;</p>	<p>Tokom učenja učenik će moći da: –prepozna,skoro samostalno, formalni i semantički odnos među leksamama; –stilski preuredi tekst izabranim leksamama; –objasni sinonim, homonim, paronim, hiponim, antonim i upotrijebi ih; – ilustruje jezičku raznovrsnost koristeći doslovna, metaforička i metonimijska značenja riječi; – ispolji jezički senzibilitet i podrži kulturu pismenosti. – razlikuje termine lokalizam, regionalizam, dijalektizam, internacionalizam, arhaizam,</p>	<p>Tokom učenja učenik će moći da: -prepozna formalni i semantički odnos među leksamama; –procijeni na osnovu leksema tip i karakter teksta; –stilski preuredi tekst izabranim leksamama; – objasni sinonim, homonim, paronim, hiponim, antonim i upotrijebi ih; – ilustruje jezičku raznovrsnost koristeći doslovna, metaforička i metonimijska značenja riječi; – razlikuje termine lokalizam, regionalizam, dijalektizam, internacionalizam, arhaizam, varvarizam, neologizam, žargonizam, vulgarizam, familijarizam, kolokvijalizam; – razlikuje prefikse i su-</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - objasni što su termini, fraze, kliše i kalkovi; - utvrdi za riječi stranoga porijekla odgovarajuće riječi u crnogorskom jeziku; 	<ul style="list-style-type: none"> varvarizam, neologizam, žargonizam, vulgarizam, familjarizam, kolokvijalizam; - razlikuje prefikse i sufikse porijeklom iz klasičnih jezika i protumači njihovu ulogu; - protumači značenje termina purizam i ilustruje primjerima; - objasni što su termini, fraze, kliše i kalkovi; - utvrdi za riječi stranoga porijekla odgovarajuće riječi u crnogorskom jeziku; -stilski preuredi tekst izabranim leksemama. 	<ul style="list-style-type: none"> fikse porijeklom iz klasičnih jezika i protumači njihovu ulogu; - ilustruje jezičku raznovrsnost koristeći doslovna, metaforička i metonimijska značenja riječi; - stilski preuredi tekst izabranim leksemama; -protumači značenje termina purizam i ilustruje primjerima; -objasni što su termini, fraze, kliše i kalkovi; -utvrdi za riječi stranoga porijekla odgovarajuće riječi u crnogorskom jeziku; -procijeni na osnovu leksema tip i karakter teksta; -stilski preuredi tekst izabranim leksemama; -ispolji jezički senzibilitet i podrži kulturu pismenosti.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 6</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da razlikuje sintaksičke jedinice i protumači njihov hijerarhijski odnos;</p>	<p>Na kraju učenja učenik će moći da :</p> <ul style="list-style-type: none"> -razlikuje sintaksičke jedinice i protumači njihov hijerarhijski odnos; - odredi glavni i zavisni član u sintagmami - uz pomoć nastavnika klasifikuje sintagmeme na imeničke, pridjevske, glagolske i priloške; - objasni obavještajnu svrhu rečenice (izjavna, upitna, uzvična). 	<p>Na kraju učenja učenik će moći da :</p> <ul style="list-style-type: none"> -razlikuje sintaksičke jedinice i protumači njihov hijerarhijski odnos; -prepozna iskaze i objasni da su to nepotpune rečenice koje se dopunjavaju iz govorne situacije; - utvrdi da je svojstvo rečenice predikativnost (bezična rečenica); - uz uputstva nastavnika, utvrdi značenje i funkciju rečeničnih djelova (subjekat, predikat, 	<p>Na kraju učenja učenik će moći :</p> <ul style="list-style-type: none"> -razlikuje sintaksičke jedinice i protumači njihov hijerarhijski odnos; -utvrdi značenje i funkciju rečeničnih djelova (subjekat, predikat, objekat, priloške odredbe, atribut, apozicija); - primijeni pravila kongruiranja predikata i subjekta u rodu i broju, kao i višečlanog subjekta i predikata; - procijeni različite oblike kongruiranja atributa i postojanje

		objekat, priloške odredbe, atribut, apozicija).	nekongruentnog atributa; - ispolji sigurnost u jezičkom nastupu.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 7</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila;</p>	<p>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasni termine transkripcija i transliteracija - ispravno upotrijebi frekventne termine - pravilno piše riječi stranog porijekla - uz detaljnu pomoć nastavnika, osmisli pravopisni podsjetnik. 	<p>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila:</p> <ul style="list-style-type: none"> -transkribuje riječi iz stranih jezika - protumači promjenu stranih imena i prezimena - riješi pravopisnu nedoumicu u pisanju transkribovanih riječi - uz uputstva nastavnika, osmisli pravopisni podsjetnik. 	<p>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prilagodi riječi stranog porijekla duhu crnogorskog jezika - samostalno osmisli pravopisni podsjetnik - prosudi o međujezičkom preplitanju kao razlogu integracije naroda.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 8</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da protumači periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; da odredi društveno-istorijske okolnosti i njihov uticaj na autore i nastanak djela; analizira odabrane književnumjetničke tekstove moderne i avangardne književnosti;</p>	<p>Na kraju učenja učenik će moći da :</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiše periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; -opiše uticaj društveno-istorijskih pojava na autora i književno djelo; -protumači, uz pomoć nastavnika i/ili drugova iz odjeljenja književnumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i posebnosti vrsta kojima pripadaju; -protumači, uz pomoć nastavnika i /ili drugova iz odjeljenja, književne tekstove razdoblja moderne, stilskih formacija s početka XX vijeka i međuratne književnosti. 	<p>Na kraju učenja učenik će moći da :</p> <ul style="list-style-type: none"> - samostalno, uz manje nepreciznosti tumači književnumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i posebnosti vrsta kojima pripadaju; -samostalno, uz određene nepreciznosti, protumači, književne tekstove razdoblja moderne, stilskih formacija s početka XX vijeka i međuratne književnosti. 	<p>Na kraju učenja učenik će moći da :</p> <ul style="list-style-type: none"> -samostalno, argumentovano i autonomno tumači književnumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i posebnosti vrsta kojima pripadaju; -analizira novi pjesnički senzibilitet u modernoj književnosti u odnosu na tradicionalni pjesnički jezik; -formira sud o značaju sistematskog pogleda na razvoj književnosti i umjetnosti i njihovu povezanost s društveno-istorijskim događanjima -prosudi o o razvoju književnosti u kontinuitetu. - objasni odlike strukturnih elemenata epskog prostora,

			<p>vremena i zbivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - poveže kompozicionu organizaciju pjesme sa njenim smislom - procijeni značaj informatičke kulture za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 9</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da stvori usmene i pisane tekstove u odnosu na pročitane književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca;</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uz detaljna uputstva nastavnika usmeno i pisano opiše svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim tekstom; -prosudi o etičkim i saznajnim vrijednostima djela; -protumači književni tekst služeći se književnoistorijskim pojmovima; -osmisli i realizuje govorni nastup o književnoumjetničkom tekstu s određenog aspekta; -kreira tekst o pročitanoj djelu, uz detaljna uputstva nastavnika (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i sačini argumentovanu književnu analizu); -krerira dnevnik čitanja; -integriše saznanja o značaju informatičke kulture za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu. 	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> -argumentovano obrazlaže svoje stavove o osnovnim društvenim vrijednostima koje je uočio u književnom tekstu; -samostalno, uz nastavnička uputstva, žanrovski preoblikuje književnoumjetnički tekst primjenjujući znanja iz teorije književnosti; -predstavi književnu paralelu, zasnovanu na kontrastnim odlikama književnih razdoblja ili na motivsko-tematskoj i idejnoj sličnosti djela; -izrazi, uz vođenje nastavnika, sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno kazujući kraći književni tekst; -samostalno s manjim brojem nepreciznosti kreira tekst o pročitanoj djelu, (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i sačini argumentovanu 	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> -primijeni na kreativan način iskustvo čitanja književnog teksta; -sastavlja istraživačke/seminarske radove uvažavajući elementarna pravila pisanja naučnog rada; -samostalno i kreativno žanrovski preoblikuje književnoumjetnički tekst primjenjujući znanja iz teorije književnosti; -samostalno izrazi sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno kazujući kraći književni tekst; -razvije lični integritet putem argumentovanog iznošenja stavova o književnom djelu.

		književnu analizu).	
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 10</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da protumači razdoblje moderne kao pojave koja je označila nov i originalan izraz u književnosti i umjetnosti;</p>	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opiše pojam moderna kao zajednički naziv za više stilskih formacija: – parnasizam, simbolizam, impresionizam; -ističe, uz pomoć nastavnika, uticaj društvenih pojava na umjetnost moderne. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -samostalno ukazuje na uticaj društvenih pojava na umjetnost moderne; -protumači larpurlartizam kao jedno od načela moderne i njegov doprinos savršenstvu poetskog izraza. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -razvije sposobnost estetskog procjenjivanja i vrednovanja. -analizira ulogu i mjesto umjetnika u društvu (neshvaćenost) i njegov odnos prema društvu (neprihvatanje građanskih normi ponašanja, odvajanje od društva, dosada i duhovna praznina); -prosudi o književnosti moderne kao izazovu za čitaoca u kontekstu razdoblja i van njega; -integriše znanja i svijest o uticaju društvenih tokova na kulturu i umjetnost.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 11</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da protumači simbolizam i impresionizam kao pravce u okviru moderne;</p>	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> -opiše, uz pomoć nastavnika, uticaj umjetnosti i intelektualizma na pojavu simbolizma; -objasni značaj manifesta/programskog teksta određene stilske formacije i njegov uticaj na poetiku književnoga djela; -analizira, uz pomoć nastavnika i/ili drugova, u djelu moderne odlike simbolizma i impresionizma; -utvrdi osjećanja i raspoloženja u poeziji moderne (pesimizam, spletnost, iracionalnost, razočaranje, prezir 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasni transformaciju simbola iz života u poetske simbole; - protumači veze i uticaje evropske moderne na modernu južnoslovenskih naroda; - istraži preplitanje tradicionalnih i modernih motiva u djelima moderne; - utvrdi izmjenu tačke gledišta, spoljašnje i unutrašnje; - protumači veze i uticaje evropske moderne na modernu južnoslovenskih 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepozna težnju ka idealu ljepote i uvjerenost da se ljepota ostvaruje kroz umjetnost; - poveže jezičko-stilska rješenja sa funkcijom osvjetljavanja psihologije likova; - kritički prezentuje problem slobode i konvencija, tabua i zabrana; - ispoljava samostalnost u radu na hipertekstu; - samostalno kreira esej na temu motiva mrtve drage, motiva žene u modernoj književnosti i ranijim razdobljima i samovrednuje ga; - vrednuje eseje drugih učenika i uvaži

	<p>prema društvu, odbačenost od društva, snoviđenja, pejzaž);</p> <p>-protumači, uz pomoć nastavnika, upotrebu simbola, sinestezije, metafore, oksimorona u djelima moderne;</p> <p>-uporedi, uz pomoć nastavnika, impresionističku dramu s klasičnom dramom;</p> <p>-zaključči, uz pomoć nastavnika, o vezama i uticajima evropske moderne i moderne južnoslovenskih naroda;</p> <p>- uz detaljnu pomoć nastavnika kreira esej na temu motiva mrtve drage, motiva žene u modernoj književnosti i ranijim razdobljima i samovrednuje ga.</p> <p>-</p>	<p>naroda;</p> <p>- uz uputstva nastavnika kreira esej na temu motiva mrtve drage, motiva žene u modernoj književnosti i ranijim razdobljima i samovrednuje ga.</p>	<p>različitosti.</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 12</p> <p>Na kraju učenja učenik će moći da avangardnu književnost poveže sa pojavom više književnih pokreta i pravaca prve polovine XX vijeka;</p>	<p>Učenik će moći da:</p> <p>-predstavi, uz pomoć nastavnika, književne pojave XX vijeka (avangarda, kasni modernizam, postmodernizam);</p> <p>-opiše, uz pomoć nastavnika, društveno-istorijski kontekst u kojem je nastala i trajala avangardna književnost;</p> <p>-utvrdi avangardna svojstva lirike;</p> <p>-protumači uslovljenost pojave više stilskih formacija, kao i književnih</p>	<p>Učenik će moći da :</p> <p>-samostalno i u jednostavnoj formi predstavi, književne pojave XX vijeka (avangarda, kasni modernizam, postmodernizam);</p> <p>-samostalno i u jednostavnoj formi opišedruštveno-istorijski kontekst u kojem je nastala i trajala avangardna književnost;</p> <p>-utvrdi ključne okolnosti u kojima su se formirale pojave u književnosti i ostalim umjetnostima, koje</p>	<p>Učenik će moći da :</p> <p>-samostalno, argumentovano i originalno predstavi, književne pojave XX vijeka (avangarda, kasni modernizam, postmodernizam);</p> <p>-samostalno, argumentovano i na originalan način objasni društveno-istorijski kontekst u kojem je nastala i trajala avangardna književnost;</p> <p>-procijeni veze avangardnoga pjesničkog izraza i tradicionalnih, neoromantičarskih i</p>

	<p>programa i manifesta; -protumači poetska obilježja i programska načela ekspresionizma, nadrealizma, futurizma, dadaizma i socijalne književnosti; -utvrdi, uz pomoć nastavnika, hermetičnost moderne lirike; -utvrdi razvoj romana, posebno psihološkog romana, lirskog romana, romana-parabole, romana-hronike; -uočava moderni dramski postupak; -da objasni poliperspektivizam; -kreira/napiše esej o pročitanoj književnoj djelu poštujući principe esejijske forme, uz veoma detaljna uputstva nastavnika</p>	<p>su rezultirale avangardnim pokretima i stilskim formacijama; -objasni avangardu kao otklon od književne tradicije i univerzalnu vrijednost naprednih i novih ideja; -samostalno utvrdi hermetičnost moderne lirike; -tumači smjenjivanje tačaka gledišta; -prosuduje o modernom dramskom postupku; -da objasni poliperspektivizam -razvija stavove o ključnim vrijednostima i značaju avangardne umjetnosti (kosmopolitizam, individualizam i pesimizam); -samostalno kreira/napiše esej o pročitanoj književnoj djelu, poštujući principe esejijske forme, uz uputstva nastavnika.</p>	<p>romantičarskih sadržaja; -protumači osobnosti poetike djela avangarde (struktura djela, model transformacije prototipske stvarnosti, pojam proznog i dramskog ciklusa); -argumentovano govori s izgrađenim stavom o nadnacionalnom i humanom u književnom djelu; -da objasni poliperspektivizam -ocijeni avangardu kao univerzalnu vrijednost naprednih i novih ideja; -kombinuje različite izvore o avangardnoj umjetnosti i procijeni njihov uticaj na formiranje sopstvenih stavova, estetskih sudova i kulturnog identiteta. -autonomno, argumentovano i kreativno kreira/napiše esej o pročitanoj književnoj djelu, poštujući principe esejijske forme.</p>
<p>OBAVEZE UČENIKA</p>	<p>Očekivanje je da učenici različitim putevima mogu doći do uspjeha, a konačna ocjena objedinjuje ispunjavanje različitih obaveza učenika. Na osnovu elemenata praćenja i ocjenjivanja, utvrđuju se obaveze učenika. Tokom realizacije Predmetnog programa od učenika se očekuje: zalaganje na času u okviru planiranih aktivnosti učenja; samostalni govorni nastup; razumijevanje slušanog i čitanog teksta; samostalno stvaranje funkcionalnih tekstova sa određenom svrhom i namjenom; izrada domaćih zadataka;</p>		

	<p>izrada eseja; izrada pisмениh zadataka (četiri u toku nastavne godine); ispoljavanje vještina u okviru rada u grupi/paru i diskusije¹.</p>
<p>OBLICI PRAĆENJA I PROVJERAVANJA</p>	<p>Praćenje i provjeravanje znanja obavlja se kontinuirano.</p> <p>Neki od oblika praćenja i provjeravanja učeničkih postignuća su: opservacija, pitanja na času, radni listovi, učenički portfolio, kontrolne vježbe, dijagnostički testovi, međusobno učeničko ocjenjivanje i sl.</p> <p>Dijagnostički testovi koriste se na početku školske godine u cilju provjere nivoa stečenih znanja i usmjeravanja nastavnog procesa i u toku školske godine kao provjera uspješnosti nastavnikovih metoda i oblika rada. Rezultate dijagnostičke provjere treba analizirati kako bi bili korektivna smjernica za dalji rad, ali ih ne treba ocjenjivati.</p> <p>Za praćenje napredovanja mogu se koristiti neformalni testovi poslije određene oblasti. Oni treba da budu usko povezani s postavljenim ishodom učenja i zasnovani na tipovima zadataka i metodama koje su praktikovane na času.</p> <p>Uključivanje učenika u proces ocjenjivanja može da poboljša kvalitet njegovog rada i učenja. Samoocjenjivanje utiče da učenici prepoznaju svoje dobre i slabe strane i formiraju razumne sudove o svom napretku. Npr. učenicima se na samoevaluativnom listiću mogu ponuditi pitanja koja im pružaju mogućnost da razmisle o svom učinku (npr. ono što mi se najviše sviđa kod mog eseja, ono što moram bolje da uradim sljedeći put, vjerujem da sam zaslužio ocjenu 5, 4, 3, 2, 1 zato što...). Samoprocjena i vrednovanje govornog nastupa ili stvaranja tekstova drugih učenika sprovodi se prema obrascima procjene koje priprema nastavnik ili prema dogovoru i u skladu sa zadatkom.²</p>

Kriterijume izradile:

Violeta Ivković Zečević, prof.

Lela Korać Rajčevski, prof.

Kriterijumi za ocjenjivanje – IV razred (C-S,B,H jezik i književnost)

1.

Na kraju učenja učenik će moći da aktivno sluša govorene/naglas čitane/ekranizovane neumjetničke tekstove, analizira ih i samostalno stvori sličan tekst.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navede namjenu i temu teksta; • objasni stručne riječi pomoću rječnika; • procijeni istinitost navedenih podataka; • razlikuje funkcionalne stilove; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači netekstualne djelove teksta (sheme, grafikone); • sistematizuje dobijene podatke; • uoči i izdvoji ključne pojmove i važne podatke iz teksta; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno govorno nastupi s unaprijed pripremljenim planom izlaganja; • argumentovano procijeni svoj i nastupe drugih učenika; • iskaže emocionalni i estetski stav i utemelji ga na činjenicama.

2.

Na kraju učenja učenik će moći da protumači pojam i svrhu medija.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna tip poruke/informacije koji može naći u pojedinoj vrsti medija; • razlikuje vrste i žanrove medijskih tekstova (informacija, vijest, reklama, politička poruka, zabavni žanrovi itd.); • poštuje pravila rada u grupi. 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni razliku između zbivanja u empirijskom svijetu i načina predstavljanja tih zbivanja u medijima (empirijska i medijska stvarnost); • utvrdi da su svi medijski tekstovi konstrukti; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira načine na koje medijski tekstovi djeluju na recipijente; • vrednuje informacije i njihove izvore i povezuje ih s postojećim znanjem i vrijednosnim sistemom; • kritički procijeni uticaj medijskih tekstova na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta različitih recipijenata;

- 3.

Na kraju učenja učenik će moći da nakon čitanja i analize neumjetničkih tekstova samostalno stvori sličan tekst.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • navede namjenu i temu teksta; • objasni stručne riječi pomoću rječnika; • procijeni istinitost navedenih podataka;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • uoči i izdvoji ključne pojmove i važne podatke iz teksta; • uporedi formalno i neformalno obraćanje u pisanju; • protumači netekstualne djelove teksta;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • osmisli plan izlaganja i samostalno napiše tekstove funkcionalnog stila; • lektoriše i koriguje tekst; • vrednuje tekstove drugih učenika.

4

Na kraju učenja učenik će moći da odredi padežne oblike i pravilno ih primijeni u govoru i pisanju.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • opiše osnovne karakteristike padežnog sistema; • navede osnovne sintaksičko-semantičke karakteristike svakog padeža pojedinačno; • odredi prijedloško-padežne konstrukcije; • objasni padežnu upotrebu bez prijedloga i protumači padežna značenja;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • protumači padežnu polisemiju i sinonimiju; • prosudi o značenju prijedloga kao konkretizatora padežnog značenja;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • integriše stečena znanja i samostalno koriguje tekst; • vrednuje metodičke modele nastave jezika.

5.

Na kraju učenja učenik će moći da utvrdi razliku između semantičke i gramatičke kongruencije i primijeni njihova pravila.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • opiše osnovne karakteristike kongruencije; • poštuje pravila rada u grupi;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • primijeni pravila gramatičke i semantičke kongruencije; • utvrdi kongruentne kategorije;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • samostalno koriguje tekst.

6.

Na kraju učenja učenik će moći da protumači sistem nezavisnosloženih i zavisnosloženih rečenica

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • uoči odnos prostih i proširenih rečenica u složenoj rečenici; • razlikuje nezavisnosložene od zavisnosloženih rečenica;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • objasni sistem nezavisnosloženih rečenica; • protumači sistem zavisnosloženih rečenica; • primijeni stečena znanja iz područja sintakse rečenice u sintaksičkoj analizi;	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • pravilno i jasno izrazi misao, koristeći različite vrste rečenica; • procijeni informativnu i stilsku vrijednost zavisnih rečenica; • ispolji sigurnost u jezičkom nastupu.

7.

Na kraju učenja učenik će moći da protumači glagolska vremena i glagolske načine, kao i njihovu funkciju u jeziku.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • prepozna glagolska	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • uporedi indikativnu,	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • koristi različita vremena i

<p>vremena;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše glagolske načine i navede njihovu razliku u odnosu na glagolska vremena; 	<p>relativnu i modalnu upotrebu glagolskih oblika;</p> <ul style="list-style-type: none"> • odredi nelične glagolske oblike i njihovu sintaksičku funkciju; 	<p>načine na datom tekstu i analizira stil preoblikovanog teksta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • upotrijebi stečena znanja u sintaksičkoj analizi teksta.
--	--	--

8.

Na kraju učenja učenik će moći da uspješno komunicira.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navede informativnu vrijednost svakog rečeničnog člana; • utvrdi informativno težište rečenice (predikat, subjekat, objekat); 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači strukturu nepotpunih rečenica i njihovu upotrebnu vrijednost; • izrazi misao na više načina; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni mogućnosti kojima se postiže ekonomičnost rečenice; • ispolji sigurnost u jezičkom nastupu.

9.

Na kraju učenja učenik će moći da primijeni pravopisna pravila.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrijebi negaciju; • pravilno primijeni dvostruku negaciju; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riješi pravopisnu nedoumicu u pisanju negacije; • demonstrira vještinu upotrebe pravopisnog priručnika; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreira pravopisni podsjetnik; • ispolji samopouzdanje u pisanoj komunikaciji na osnovu poznavanja jezičke norme.

10.

Na kraju učenja učenik će moći da analizira komunikacione vještine drugih učenika i unaprijedi sopstvenu komunikacionu sposobnost.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna govorne činove; • odredi ulogu jezika u raznim sferama života; • razlikuje verbalnu i neverbalnu komunikaciju; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procijeni ulogu vanjezičkih elemenata u komunikaciji; • uporedi dijalekat i standardni jezik; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • protumači elemente na kojima počiva jezička kultura pojedinca i društva; • argumentovano diskutuje o značenju pojma narodna lingvistika; • procijeni stepen uspješnosti realizacije komunikacionog procesa.

11.

Na kraju učenja učenik će moći da: protumači periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; odredi društveno-istorijske okolnosti i njihov uticaj na autora i nastanak djela; analizira tekstove savremene književnosti (pozni modernizam, postmoderna, književnost u pokretu).

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše uticaj društveno-istorijskih okolnosti na autora i nastanak djela; • formuliše temu djela i razloži ga na manje tematsko-motivske cjeline; • istakne i obrazloži etičke i sazajne vrijednosti 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navede i upoređuje glavne teorije, pravce i pristupe književnosti na dijahronijskom i sinhronijskom nivou; • analizira književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i ističe posebnosti vrste kojoj 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentovano obrazloži svoje stavove o osnovnim društvenim, kulturnim i estetskim vrijednostima u književnom tekstu; • tumači tekstove iz savremene književnosti (pozni modernizam, postmoderna,

djela;	pripada; <ul style="list-style-type: none"> • odredi specifičnosti književnog teksta na osnovu njegovih formalnih i estetskih kvaliteta; • istraži prikazivanje univerzalnih tema u književnim tekstovima; 	književnost u pokretu); <ul style="list-style-type: none"> • procijeni značaj informatičke kulture i pripremi se za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu.
--------	--	--

12.

Na kraju učenja učenik će moći da protumači književnoumjetničke tekstove u okviru književnih tendencija druge polovine XX vijeka i da u odnosu na njih samostalno stvori usmene i pisane tekstove.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • istakne etičke i sazajne vrijednosti djela; • pokaže sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno napamet kazujući kraći književni tekst; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • kreativno primijeni iskustvo čitanja književnog teksta; • osmisli i izrazi svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim tekstom (usmeno i pisano); • osmisli i realizuje govorni nastup o književnoumjetničkom tekstu s određenog aspekta; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • napravi tekst o pročitanoj djelu (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i načini književnu analizu); • argumentovano procijeni etičke i estetske dimenzije djela; • razvije sposobnosti tumačenja djela kroz realizaciju samostalnih zadataka (esej, prikaz i dr.).

13.

Na kraju učenja učenik će moći da protumači metodologiju proučavanja književnosti.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvrdi značaj proučavanja književnog djela; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obrazloži odlike metodičnosti (sistematičnost, pouzdanost, provjerljivost, svjesnost); • koristi instrumente odabranih metoda; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentovano zaključi da metodologija obuhvata različite pristupe ili metode u proučavanju književnog djela; • predloži i primijeni usvojene naučne metode u analizi i interpretaciji izabranog djela.

14.

Na kraju učenja učenik će moći da vrednuje mogućnosti spoljašnjeg i unutrašnjeg pristupa književnom djelu.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje metode spoljašnjeg i unutrašnjeg pristupa književnom tekstu; • objasni da unutrašnji pristup djelu počiva na analizi tematike, likova, jezika, vremena, prostora i strukture; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opravdava unutrašnji pristup književnom tekstu; • utvrdi odlike i nedostatke metoda spoljašnjeg pristupa; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tumači i vrednuje književne tekstove na osnovu njihovih imanentnih odlika; • argumentovano sučeljava mišljenja sa drugim učenicima.

15.

Na kraju učenja učenik će moći da utvrdi značaj pluralizma metoda kao pristup djelu sa više različitih aspekata.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvrdi neophodnost primjene i prednosti više metoda u pristupu djelu; • objasni značenje sintagmema <i>otvoreno djelo</i>; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikuje specifičnosti odabranih kritičkih metoda u interpretaciji teksta; • primijeni različite metode prilikom tumačenja pročitane djela; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • donese zaključak o evoluciji metoda u razvoju nauke o književnosti; • argumentovano procijeni različitost pristupa književnom djelu. primijeni različite metode prilikom tumačenja pročitane djela;

16.

Na kraju učenja učenik će moći da primijeni različite pristupe književnom djelu.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna estetiku recepcije kao dio nauke o književnosti koji u središte interesovanja stavlja čitaoca; • utvrdi da se ruski formalizam kao metod bavio formom književnoga djela; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaključi da nova kritika počiva na okretanju ka djelu i tumačenju djela iz njega samog; • procijeni značaj arhetipske kritike u proučavanju književnog djela; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentovano komentariše značaj i ulogu književne kritike u formiranju književne scene.

17.

Na kraju učenja učenik će moći da istraži slojevitost strukturu književnog djela.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše slojevitost književnog djela; • utvrdi ritmičku strukturu djela; • uporedi denotativno i konotativno značenje jezičkih iskaza; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • istraži umjetničku funkciju mjesta neodređenosti; • zaključi da je sadržaj djela sačinjen od sloja značenja i sloja predmetnosti; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primijeni stečena znanja o slojevitosti književnog djela na zadatom tekstu; • ocijeni međusobnu povezanost slojeva u strukturi teksta.

18.

Na kraju učenja učenik će moći da primijeni znanje o naratologiji na sve vidove narativnih struktura.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna osnovne činioce naratološke analize; • razlikuje oblike, načine i mogućnosti pripovijedanja; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uporedi oblike, načine i mogućnosti pripovijedanja; • utvrdi razliku između fokalizovanog i nefokalizovanog pripovijedanja; • analizira tipove pripovjedača i tačke gledišta; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primijeni stečena znanja o naratologiji na zadatoj narativnoj strukturi.

19.

Na kraju učenja učenik će moći da protumači odlike antidrame i modernog romana.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navede razliku između 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poveže antidramu s 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvede zaključak o

<p>antidrame i klasične drame;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše znakovni sistem moderne drame – antidrame; 	<p>motivom apsurdna i objasne ga;</p> <ul style="list-style-type: none"> • razjasni postmodernistički postupak na dramskom tekstu; • prosudi o transformacijama romanesknog žanra: roman filozofska parabola, roman toka svijesti, filozofsko realistički roman, postmodernistički roman; 	<p>elementima antidrame (teatar apsurdna, avangardna drama, metadrama, metapozorište, tragična farsa);</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreira esej o pročitanoj književnoj djelu poštujući principe esejističke forme.
---	---	--

20.

Na kraju učenja učenik će moći da pojam savremena književnost protumači kroz literarne karakteristike djela, a ne kao književno razdoblje.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna potrebu preciznog određenja pojava savremenosti u književnosti i drugim umjetnostima; • razlikuje pojmove moderna i savremena književnost; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poveže pojam savremena književnost s odrednicama postmoderna i književnost u pokretu; • protumači odlike savremene književnosti; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrednuje odnos savremene književnosti prema tradiciji u književnom djelu; • procijeni veze između savremenih književnoteorijskih pojmova i srodnih istraživanja u drugim humanističkim i društvenim naukama.

21.

Na kraju učenja učenik će moći da odredi pozni modernizam kao prelaz od modernizma ka postmodernizmu.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše pozni modernizam kao sintezu tradicionalnog i modernog; • poveže osnovne odlike društveno-istorijskih i kulturnih tokova sa razvojem romana u ovom periodu; • izvede zaključak da se težište interesovanja pomjera na unutrašnji svijet junaka; • obrazloži realistički pristup obradi teme kao metod, a ne kao pravac; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni novine u poetici djela u odnosu na avangardnu književnost; • protumači umetanje diskurzivnih tehnika (esej, publicistički tekst); • procijeni odnos postmodernizma prema „velikim pričama“ iz književne tradicije; • istraži tekstove o poznom modernizmu iz različitih izvora; 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreira esej o pročitanoj književnoj djelu i samovrednuje ga; • vrednuje eseje drugih učenika i uvaži različitosti; • argumentovano obrazloži svoj stav prema novim stvaralačkim praksama postmodernista.

22.

Na kraju učenja učenik će moći da postmodernizam ocijeni kao književnost osobene i složene poetike.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše razliku između postmodernizma i postmoderne; • uporedi odnos modernizma i postmodernizma prema tradiciji; • odredi obilježja 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira ulogu pojedinih postmodernističkih tehnika u pročitanoj djelu; • objasni mogućnost dvostrukog kodiranja djela (kao djela trivijalne i visoke književnosti); • prosuđuje o odnosu postmodernizma prema jeziku, znanju i prema 	<p>Učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kreira esej o pročitanoj djelu poštujući principe esejističke forme; • izvede zaključak o ulozi medija, globalizaciji, informatičkoj djelatnosti, informacionim tehnologijama, industrijskom potrošačkom društvu u

postmodernističkog stila u književnosti;	„velikim pričama“;	kreiranju postmodernističkog pogleda na svijet.
--	--------------------	---

23.

Na kraju učenja učenik će moći da književnost u pokretu protumači kao književnost koja nastaje i prema kojoj još nije uspostavljen vrijednosni sud.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • odredi pojam književnost u pokretu prema pojmu savremena književnost; • procijeni da raznovrsnost ne znači i kvalitet; • uoči žanrovski pluralizam (hibridni žanrovi i podžanrovi); 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • protumači uticaj medija na književnost u pokretu; • zaključi da književnost u pokretu do čitalaca dolazi i putem interneta, audio-zapisa, video-zapisa; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • argumentovano obrazloži estetsku vrijednost umjetničkih tekstova uz oslanjanje na relevantnu književnoistorijsku, teorijsku i kritičku literaturu. • ispolji interesovanje za predmet.

24.

Na kraju učenja učenik će moći da ocijeni film kao rezultat savremenog umjetničkog izraza.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • opiše filmska izražajna sredstva (scenario, kadar, montaža, gluma, scenografija, fotografija, kostimografija, muzika) i načine njihovog ostvarivanja; • prepozna karakteristike sinopsisa, dijalog liste, scenarija, knjige snimanja; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • objasni direktnu ekranizaciju književnog djela; • argumentovano uporedi film i književnosti; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • riješi različite problemske situacije motivisane književnim tekstom pomoću usvojenih znanja o dramskim tehnikama; • demonstrira misaonu, emocionalnu i estetsku osjetljivost na tekst/film.

<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje originalni filmski scenario od scenarija koji nastaje povodom književnog djela; 		
---	--	--

25.

Na kraju učenja učenik će moći da internet protumači kao savremeni vid komunikacije.

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo
Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • ocijeni internet kao jednu od mogućnosti čitanja književnog djela, odnosno drugačiji vid prezentovanja književnog djela; • kritički procjeni internetske sadržaje; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • tumači proces nastanka hiperteksta i komentariše ga u skladu sa estetskom i kognitivnom osjetljivošću; • ispolji samostalnost u radu na hipertekstu; 	Učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • argumentovano obrazloži svoje stavove o prednostima i nedostacima čitanja djela sa interneta.

PLAN PRAĆENJA I OCJENJIVANJA UČENIKA¹

Nastavni predmet: **Književnost u Filološkoj gimnaziji**

Razred: **III**

Profesor: **Radoman Čečović**

Planiranje praćenja i ocjenjivanja učenika integralni je dio godišnjeg plana rada. Ovaj globalni pristup praćenja napravljen je prema didaktičkim preporukama iz *Predmetnog programa Književnost u Filološkoj gimnaziji* (Zavod za školstvo, 2020).

Godišnje planiranje ocjenjivanja podrazumijeva planiranje:

- **ciljeva** ocjenjivanja;
- **elemenata** praćenja i ocjenjivanja;
- **kriterijuma** ocjenjivanja;
- **obaveza** koje učenik ima u vezi sa predmetom i
- **oblika** praćenja i ocjenjivanja učenika.

Ocjenjivanje iz nastavnog predmeta Književnost u Filološkoj gimnaziji, pored usvojenih znanja iz oblasti nauke o književnosti, treba da obuhvati procjenu razvoja sve četiri komunikacijske vještine: slušanje, čitanje, govor i pisanje.

Kriterijumima ocjenjivanja procjenjuje se na kojem nivou je učenik usvojio određeni obrazovno-vaspitni ishod.

Važna napomena: Tabela sadrži obrazovno-vaspitne ishode razložene na tri nivoa zahtjevnosti. Da ne bi bilo nepotrebnog ponavljanja, podrazumijeva se da zahtjevniji nivo obuhvata znanja i kognitivne vještine koji su dati u nižem nivou zahtjevnosti. Trebalo bi da je uočljivo da **osnovni nivo** predstavlja poznavanje činjenica u manje-više izvornom obliku; da **srednji nivo** predstavlja utvrđivanja relacija između elemenata znanja i zaključivanja, a **viši nivo** dostižu učenici koji imaju lični, autonoman odnos prema sadržaju koji uči (vrednovanje, primjena u novoj situaciji, transformacija u novu formu...).

GODIŠNJI PLAN PRAĆENJA I OCJENJIVANJA UČENIKA	
CILJEVI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:	<ol style="list-style-type: none"> 1. aktivnim slušanjem i čitanjem osposobljava se da na osnovu tekstova vrši izbor činjenica, izvodi zaključke, nadograđuje i kritički vrednuje tekst i predstavlja ideje na različite načine; 2. ovladava različitim stilskim obrascima i stiče sposobnost odgovarajuće upotrebe funkcionalnih stilova prilikom govora i pisanja; razvija kompetencije

¹ Dokument je zbog jednostavnosti i jasnosti pisan u jednom rodu. Podrazumijeva se, dakle, da se sve napisano odnosi na oba roda (učenik/učenica, nastavnik, nastavnica...).

	<p>razumijevanja i stvaranja tekstova različitih vrsta i struktura sa različitim svrhom i namjenom;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. osposobljava se za razumijevanje, interpretiranje i vrednovanje književnog teksta sa ciljem ličnog razvoja, sticanja i razvijanja znanja i stavova, kao i vlastitog stvaralaštva; na odabranim primjerima iz crnogorske i svjetske književnosti upoznaje osnovne književnoteorijske tokove i razvoj žanrovskih oblika, kao i stvaralačku i umjetničku ulogu jezika; 4. stiče sposobnost sazajnog, etičkog i estetskog vrednovanja književnih djela, te razvija kritičko mišljenje i literarni ukus; 5. povezuje vlastito iskustvo i iskustvo književne fikcije; 6. proučavanjem periodizacije književnosti razumije opštekulturno nasljeđe i razvija lični i nacionalni kulturni identitet; 7. razvija vještine komunikacije i uspješno se socijalizuje (razmjenjuje ideje, mišljenja, iskustva, osjećanja s drugima u različitim kontekstima), razvija sigurnost i samopouzdanje kao i spremnost na saradnju i timski rad; 8. usmjerava se na uvažavanje sagovornika i kulturu dijaloga; 9. učestvuje u različitim nastavnim interakcijama kojima se podstiče individualnost i inicijativnost; razvija osjetljivosti za potrebe drugih i prihvata različitosti; 10. pronalazi u različitim izvorima sadržaje i informacije o kojima kritički promišlja, procjenjuje njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznaje kontekst i namjeru autora, samostalno rješava probleme i donosi odluke; postaje svjestan mogućnosti uticaja na svoju sredinu i društveni život i formira građansku svijest; 11. razvija strategije samostalnog rada čime se osposobljava za permanentno učenje i samostalno oblikovanje književnih i vanknjiževnih tekstova. 		
ELEMENTI UČENJA PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:	Osnovni nivo	Srednji nivo	Viši nivo
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 1 <i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta, kao i društveno-istorijske okolnosti i njihov uticaj na autora i nastanak djela.</i></p>	<p><i>Učenik:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – definiše periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta; – opiše uticaj društveno-istorijskih pojava na autora i književno djelo; – protumači, uz pomoć nastavnika i/ili drugova iz odjeljenja književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i posebnosti vrsta kojima pripadaju; 	<p><i>Učenik:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, uz manje nepreciznosti tumači književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i posebnosti vrsta kojima pripadaju; – samostalno, uz određene nepreciznosti, protumači, književne tekstove razdoblja <i>moderne</i>, stilskih formacija s početka XX vijeka i međuratne 	<p><i>Učenik:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, argumentovano i autonomno tumači književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/pravca i posebnosti vrsta kojima pripadaju; – analizira novi pjesnički senzibilitet u modernoj književnosti u odnosu na tradicionalni pjesnički jezik; – formira sud o značaju

<p>Obrazovno-vaspitni ishod 2</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da analizira i vrednuje književno-umjetničke tekstove određenog razdoblja.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – protumači, uz pomoć nastavnika i /ili drugova iz odjeljenja, književne tekstove razdoblja <i>moderne</i>, stilskih formacija s početka XX vijeka i međuratne književnosti. – prepozna književni rod na primjeru određenoga teksta (lirika, epika, drama), kao i književnu vrstu; – uz pomoć nastavnika i/ili drugova iz odjeljenja tumači određeno književno djelo ističući posebnosti vrste kojoj pripada; – ukaže na temu djela i razloži djelo na manje tematsko-motivske cjeline; – istakne svojstva pjesničkog jezika; – ispita, uz pomoć nastavnika i/ili drugova iz odjeljenja u lirskome tekstu najfrekventnije stilske figure; – analizira stih; – utvrdi i sažeto iznosi fabulu djela i ukaže na epizode i digresije. 	<p>književnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, uz određene nepreciznosti, tumači određeno književno djelo ističući posebnosti vrste kojoj pripada; – argumentuje etičke i sazajne vrijednosti djela; – samostalno, uz određene nepreciznosti ispita u lirskome tekstu najfrekventnije stilske figure; – razvije, uz pomoć nastavnika i/ili drugova, smisao za analizu i vlastiti doživljaj književnoumjetničkog a djela kroz potrebu da svoje stavove o djelu saopšti drugima. 	<p>sistematskog pogleda na razvoj književnosti i umjetnosti i njihovu povezanost s društveno-istorijskim događanjima</p> <ul style="list-style-type: none"> – prosudi o o razvoju književnosti u kontinuitetu. – autonomno i argumentovano tumači određeno književno djelo ističući posebnosti vrste kojoj pripada; – protumači pjesnički senzibilitet u drami moderne i njene modernističke odlike; – dovodi u vezu kompozicionu organizaciju pjesme s njenim smislom (efekti ponavljanja, raspored pjesničkih slika); – istraži odlike strukturnih elemenata epskoga prostora, vremena i zbivanja; – razvije smisao za analizu i vlastiti doživljaj književnoumjetničkoga djela kroz potrebu da svoje stavove o djelu saopšti drugima.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uz detaljna uputstva 	<ul style="list-style-type: none"> – argumentovano 	<ul style="list-style-type: none"> – primijeni na kreativan način iskustvo čitanja

<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da razvije recepciju književnoumjetničkih tekstova određenog razdoblja i stvori usmene i pisane tekstove.</i></p>	<p>nastavnika usmeno i pisano opiše svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim tekstom;</p> <ul style="list-style-type: none"> – prosudi o etičkim i sazajnim vrijednostima djela; – protumači književni tekst služeći se književnoistorijskim pojmovima; – osmisli i realizuje govorni nastup o književnoumjetničko me tekstu s određenog aspekta; – kreira tekst o pročitano me djelu, uz detaljna uputstva nastavnika (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i sačini argumentovanu književnu analizu); – kreira dnevnik čitanja; – integriše saznanja o značaju informatičke kulture za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu. 	<p>obrazlaže svoje stavove o osnovnim društvenim vrijednostima koje je uočio u književnom tekstu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, uz nastavnička uputstva, žanrovski preoblikuje književnoumjetnički tekst primjenjujući znanja iz teorije književnosti; – predstavi književnu paralelu, zasnovanu na kontrastnim odlikama književnih razdoblja ili na motivsko-tematskoj i idejnoj sličnosti djela; – izrazi, uz vođenje nastavnika, sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno kazujući kraći književni tekst; – samostalno s manjim brojem nepreciznosti kreira tekst o pročitano me djelu, (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i sačini argumentovanu književnu analizu). 	<p>književnog teksta;</p> <ul style="list-style-type: none"> – sastavlja istraživačke/seminarske radove uvažavajući elementarna pravila pisanja naučnog rada; – samostalno i kreativno žanrovski preoblikuje književnoumjetnički tekst primjenjujući znanja iz teorije književnosti; – samostalno izrazi sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno kazujući kraći književni tekst; – razvije lični integritet putem argumentovanog iznošenja stavova o književnom djelu.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 4</p>			

<p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači razdoblje moderne kao pojavu koja je donijela nov i originalan izraz.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – opiše pojam <i>moderna</i> kao zajednički naziv za više stilskih formacija – parnasizam, simbolizam, impresionizam; – ističe, uz pomoć nastavnika, uticaj društvenih pojava na umjetnost moderne. 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno ukazuje na uticaj društvenih pojava na umjetnost moderne; – protumači larpurlartizam kao jedno od načela moderne i njegov doprinos savršenstvu poetskog izraza. 	<ul style="list-style-type: none"> – razvije sposobnost estetskog procjenjivanja i vrednovanja. – analizira ulogu i mjesto umjetnika u društvu (neshvaćenost) i njegov odnos prema društvu (neprihvatanje građanskih normi ponašanja, odvajanje od društva, dosada i duhovna praznina); – prosudi o književnosti moderne kao izazovu za čitaoca u kontekstu razdoblja i van njega; – integriše znanja i svijest o uticaju društvenih tokova na kulturu i umjetnost.
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 5</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači simbolizam i impresionizam kao stilske formacije u okviru moderne.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – opiše, uz pomoć nastavnika, uticaj umjetnosti i intelektualizma na pojavu simbolizma; – objasni značaj manifesta/programskog i teksta određene stilske formacije i njegov uticaj na poetiku književnoga djela; – analizira, uz pomoć nastavnika i/ili drugova, u djelu moderne odlike simbolizma i impresionizma; – utvrdi osjećanja i raspoloženja u poeziji moderne (pesimizam, splin, iracionalnost, 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno opiše uticaj umjetnosti i intelektualizma na pojavu simbolizma; – samostalno, uz izvjesne nepreciznosti, analizira u djelu moderne odlike simbolizma i impresionizma; – protumači upotrebu simbola, sinestezije, metafore, oksimorona u djelima moderne; – samostalno uporedi impresionističku dramu s klasičnom dramom; – zaključi o vezama i uticajima evropske moderne i moderne južnoslovenskih 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno, argumentovano, analizira u djelu moderne odlike simbolizma i impresionizma; – ispita transformaciju simbola iz života u poetske simbole; – protumači težnju k idealu ljepote i uvjerenost da se ljepota ostvaruje kroz umjetnost; – ispoljava samostalnost u radu na hipertekstu; – kritički govori o problemu slobode i konvencija, tabua i zabrana; – uspostavlja veze jezičko-stilskih rješenja s postupkom

<p>Obrazovno-vaspitni ishod 6</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da avangardnu književnost poveže s pojavom više književnih stilskih formacija prve polovine XX vijeka.</i></p>	<p>razočaranje, prezir prema društvu, odbačenost od društva, snoviđenja, pejzaž);</p> <ul style="list-style-type: none"> – protumači, uz pomoć nastavnika, upotrebu simbola, sinestezije, metafore, oksimorona u djelima moderne; – uporedi, uz pomoć nastavnika, impresionističku dramu s klasičnom dramom; – zaključi, uz pomoć nastavnika, o vezama i uticajima evropske moderne i moderne južnoslovenskih naroda. <p>– predstavi, uz pomoć nastavnika, književne pojave XX vijeka (avangarda, kasni modernizam, postmodernizam);</p> <ul style="list-style-type: none"> – opiše, uz pomoć nastavnika, društveno-istorijski kontekst u kojem je nastala i trajala avangardna književnost; – utvrdi avangardna svojstva lirike; – protumači uslovljenost pojave više stilskih formacija, kao i književnih programa i manifesta; – protumači poetska obilježja i programska načela ekspresionizma, 	<p>naroda;</p> <ul style="list-style-type: none"> – istraži, uz detaljna uputstva nastavnika, preplitanje tradicionalnih i modernih motiva u djelima moderne i značaj folklornih elemenata; – utvrdi izmjenu tačke gledišta, spoljašnje i unutrašnje. <p>– samostalno i u jednostavnoj formi predstavi, književne pojave XX vijeka (avangarda, kasni modernizam, postmodernizam);</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno i u jednostavnoj formi opišedruštveno-istorijski kontekst u kojem je nastala i trajala avangardna književnost; – utvrdi ključne okolnosti u kojima su se formirale pojave u književnosti i ostalim umjetnostima, koje su rezultirale avangardnim pokretima i stilskim formacijama; – objasni avangardu kao 	<p>psihologizacije likova;</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvija sopstvene stavove o pitanjima slobode i kreacije. <p>– samostalno, argumentovano i originalno predstavi, književne pojave XX vijeka (avangarda, kasni modernizam, postmodernizam);</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, argumentovano i na originalan način objasni društveno-istorijski kontekst u kojem je nastala i trajala avangardna književnost; – procijeni veze avangardnoga pjesničkog izraza i tradicionalnih, neoromantičarskih i romantičarskih sadržaja; – protumači osobenosti poetike djela avangarde (struktura djela, model transformacije prototipske stvarnosti, pojam proznog i
--	--	---	---

<p>Obrazovno-vaspitni ishod 7</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da procijeni, kroz analizu književnoumjetničkih djela razdoblja moderne, prirodu uticaja evropske književnosti na crnogorsku književnost, kao i njene specifičnosti</i></p>	<p>nadrealizma, futurizma, dadaizma i socijalne književnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> – utvrdi, uz pomoć nastavnika, hermetičnost moderne lirike; – utvrdi razvoj romana, posebno psihološkog romana, lirskog romana, romana-parabole, romana-hronike; – uočava moderni dramski postupak; – uočava pojavu djela u ovom književnom razdoblju koja pripadaju tzv. realizmu bez granica; – kreira/napiše esej o pročitanoj književnoj djelu poštujući principe esejističke forme, uz veoma detaljna uputstva nastavnika. 	<p>otklon od književne tradicije i univerzalnu vrijednost naprednih i novih ideja;</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno utvrdi hermetičnost moderne lirike; – tumači smjenjivanje tačaka gledišta; – prosuđuje o modernom dramskom postupku; – tumači pojavu djela u ovom književnom razdoblju koja pripadaju tzv. realizmu bez granica – razvija stavove o ključnim vrijednostima i značaju avangardne umjetnosti (kosmopolitizam, individualizam i pesimizam); – samostalno kreira/napiše esej o pročitanoj književnoj djelu, poštujući principe esejističke forme, uz uputstva nastavnika. 	<p>dramskog ciklusa);</p> <ul style="list-style-type: none"> – argumentovano govori s izgrađenim stavom o nadnacionalnom i humanom u književnom djelu; – argumentovano tumači pojavu djela u ovom književnom razdoblju koja pripadaju tzv. realizmu bez granica – ocijeni avangardu kao univerzalnu vrijednost naprednih i novih ideja; – kombinuje različite izvore o avangardnoj umjetnosti i procijeni njihov uticaj na formiranje sopstvenih stavova, estetskih sudova i kulturnog identiteta. – autonomno, argumentovano i kreativno kreira/napiše esej o pročitanoj književnoj djelu, poštujući principe esejističke forme;
	<ul style="list-style-type: none"> – opiše društveno-istorijske i kulturne prilike u Crnoj Gori; – objasni veze crnogorskih pisaca s većim sredinama (u kojima su se školovali i boravili: Beograd, Zagreb, Split...) i uticaj modernih literarnih tendencija na njihovo stvaralaštvo; 	<ul style="list-style-type: none"> – protumači preplitanje tradicionalnih i modernih motiva u djelima crnogorske moderne i značaj folklornih elemenata; – vrednuje stilsko-ekspresivne vrijednosti crnogorskog jezika, narodnih govora i arhaizama; – dovodi u vezu jezičko- 	<ul style="list-style-type: none"> – prosudi o uticajima i vezama evropske moderne i crnogorske književnosti ovoga razdoblja; – procjenjuje značaj književnih ostvarenja ovog razdoblja u crnogorskoj književnosti; – formira stavove i razvija svijest o komunikaciji i vezama crnogorske i evropske književnosti.

	<p>– ističe u djelima crnogorskih pisaca odlike moderne (ekspresionizam, nadrealizam, simbolizam...);</p> <p>– utvrđi socijalnu komponentu u poeziji moderne – pokret socijalne literature.</p>	<p>stilska rješenja s postupkom psihologizacije likova.</p>	
<p>OBAVEZE UČENIKA</p>	<p>Očekivanje je da učenici različitim putevima mogu doći do uspjeha, a konačna ocjena objedinjuje ispunjavanje različitih obaveza učenika. Na osnovu elemenata praćenja i ocjenjivanja, utvrđuju se obaveze učenika.</p> <p>Tokom realizacije Predmetnog programa od učenika se očekuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zalaganje na času u okviru planiranih aktivnosti učenja; – samostalni govorni nastup; – razumijevanje slušanog i čitanog teksta; – samostalno stvaranje funkcionalnih tekstova sa određenom svrhom i namjenom; – izrada domaćih zadataka; – izrada eseja; – izrada pismenih zadataka (četiri u toku nastavne godine); <p>ispoljavanje vještina u okviru rada u grupi/paru i diskusije².</p>		
<p>OBLICI PRAĆENJA I PROVJERAVANJA</p>	<p>Praćenje i provjeravanje znanja obavlja se kontinuirano.</p> <p>Neki od oblika praćenja i provjeravanja učeničkih postignuća su: opservacija, pitanja na času, radni listovi, učenički portfolio, kontrolne vježbe, dijagnostički testovi, međusobno učeničko ocjenjivanje i sl.</p> <p>Dijagnostički testovi koriste se na početku školske godine u cilju provjere nivoa stečenih znanja i usmjeravanja nastavnog procesa i u toku školske godine kao provjera uspješnosti nastavnikovih metoda i oblika rada. Rezultate dijagnostičke provjere treba analizirati kako bi bili korektivna smjernica za dalji rad, ali ih ne treba ocjenjivati.</p> <p>Za praćenje napredovanja mogu se koristiti neformalni testovi poslije određene oblasti. Oni treba da budu usko povezani s postavljenim ishodima učenja i zasnovani na tipovima zadataka i metodama koje su praktikovane na času.</p> <p>Uključivanje učenika u proces ocjenjivanja može da poboljša kvalitet njegovog rada i učenja. Samoocjenjivanje utiče da učenici prepoznaju svoje dobre i slabe strane i formiraju razumne sudove o svom napretku. Npr. učenicima se na samoevaluativnom listiću mogu ponuditi pitanja koja im pružaju mogućnost da razmisle o svom učinku (npr. <i>ono što mi se najviše sviđa kod mog eseja, ono što moram bolje da uradim sljedeći put, vjerujem da sam zaslužio ocjenu 5, 4, 3, 2, 1</i></p>		

² Predmetni program Književnost u Filološkoj gimnaziji, Zavod za školstvo 2020.

	<i>zato što...</i>). Samoprocjena i vrednovanje govornog nastupa ili stvaranja tekstova drugih učenika sprovodi se prema obrascima procjene koje priprema nastavnik ili prema dogovoru i u skladu sa zadatkom. ³
--	--

Napomena: Detaljnije pripremanje za praćenje napredovanja učenika sadrži i aktivnosti učenika, no ova tabela će biti sastavni dio pripremanja nastavnika za svakodnevnu nastavu.

PRIPREMANJE NASTAVE/UČENJA, PRAĆENJA I PROVJERAVANJA UČENIKA			
OBRAZOVNO-VASPITNI ISHOD			
ISHODI UČENJA (kriterijumi učenja i ocjenjivanja)	Osnovni nivo	Srednji nivo	Viši nivo
AKTIVNOSTI UČENJA			
PRAĆENJE			
PROVJERAVANJE (zadaci za provjeru)			
OBLICI PRAĆENJA I PROVJERAVANJA			

³ Prema: *Predmetni program Književnost u Filološkoj gimnaziji*, Zavod za školstvo 2020.

PLAN PRAĆENJA I OCJENJIVANJA UČENIKA¹

Nastavni predmet: **Književnost u Filološkoj gimnaziji**

Razred: **IV**

Odjeljenje: **IV f**

Profesor: **Radoman Čečović**

Planiranje praćenja i ocjenjivanja učenika integralni je dio godišnjeg plana rada. Ovaj globalni pristup praćenja napravljen je prema didaktičkim preporukama iz *Predmetnog programa Književnost u Filološkoj gimnaziji* (Zavod za školstvo, 2020).

Godišnje planiranje ocjenjivanja podrazumijeva planiranje:

- **ciljeva** ocjenjivanja;
- **elemenata** praćenja i ocjenjivanja;
- **kriterijuma** ocjenjivanja;
- **obaveza** koje učenik ima u vezi sa predmetom i
- **oblika** praćenja i ocjenjivanja učenika.

Ocjenjivanje iz nastavnog predmeta Književnost u Filološkoj gimnaziji, pored usvojenih znanja iz oblasti nauke o književnosti, treba da obuhvati procjenu razvoja sve četiri komunikacijske vještine: slušanje, čitanje, govor i pisanje.

Kriterijumima ocjenjivanja procjenjuje se na kojem nivou je učenik usvojio određeni obrazovno-vaspitni ishod.

Praćenje napredovanja učenika u četvrtom razredu izuzetno je važno i zbog njihove pripreme

Za polaganje maturalnog ispita.

Važna napomena: Tabela sadrži obrazovno-vaspitne ishode razložene na tri nivoa zahtjevnosti. Da ne bi bilo nepotrebnog ponavljanja, podrazumijeva se da zahtjevniji nivo obuhvata znanja i kognitivne vještine koji su dati u nižem nivou zahtjevnosti. Trebalo bi da je uočljivo da **osnovni nivo** predstavlja poznavanje činjenica u manje-više izvornom obliku; da **srednji nivo** predstavlja utvrđivanja relacija između elemenata znanja i zaključivanja, a **viši nivo** dostižu učenici koji imaju lični, autonoman odnos prema sadržaju koji uči (vrednovanje, primjena u novoj situaciji, transformacija u novu formu...).

---

¹ Dokument je zbog jednostavnosti i jasnosti pisan u jednom rodu. Podrazumijeva se, dakle, da se sve napisano odnosi na oba roda (učenik/učenica, nastavnik, nastavnica...).

GODIŠNJI PLAN PRAĆENJA I OCJENJIVANJA UČENIKA

CILJEVI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:	<ol style="list-style-type: none"> 1. aktivnim slušanjem i čitanjem osposobljava se da na osnovu tekstova vrši izbor činjenica, izvodi zaključke, nadograđuje i kritički vrednuje tekst i predstavlja ideje na različite načine; 2. ovladava različitim stilskim obrascima i stiče sposobnost odgovarajuće upotrebe funkcionalnih stilova prilikom govora i pisanja; razvija kompetencije razumijevanja i stvaranja tekstova različitih vrsta i struktura sa različitom svrhom i namjenom; 3. osposobljava se za razumijevanje, interpretiranje i vrednovanje književnog teksta sa ciljem ličnog razvoja, sticanja i razvijanja znanja i stavova, kao i vlastitog stvaralaštva; na odabranim primjerima iz crnogorske i svjetske književnosti upoznaje osnovne književnoteorijske tokove i razvoj žanrovskih oblika, kao i stvaralačku i umjetničku ulogu jezika; 4. stiče sposobnost sazajnog, etičkog i estetskog vrednovanja književnih djela, te razvija kritičko mišljenje i literarni ukus; 5. povezuje vlastito iskustvo i iskustvo književne fikcije; 6. proučavanjem periodizacije književnosti razumije opštekulturno nasljeđe i razvija lični i nacionalni kulturni identitet; 7. razvija vještine komunikacije i uspješno se socijalizuje (razmjenjuje ideje, mišljenja, iskustva, osjećanja s drugima u različitim kontekstima), razvija sigurnost i samopouzdanje kao i spremnost na saradnju i timski rad; 8. usmjerava se na uvažavanje sagovornika i kulturu dijaloga; 9. učestvuje u različitim nastavnim interakcijama kojima se podstiče individualnost i inicijativnost; razvija osjetljivosti za potrebe drugih i prihvata različitosti; 10. pronalazi u različitim izvorima sadržaje i informacije o kojima kritički promišlja, procjenjuje njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznaje kontekst i namjeru autora, samostalno rješava probleme i donosi odluke; postaje svjestan mogućnosti uticaja na svoju sredinu i društveni život i formira građansku svijest; 11. razvija strategije samostalnog rada čime se osposobljava za permanentno učenje i samostalno oblikovanje književnih i vanknjiževnih tekstova. 		
ELEMENTI UČENJA PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:	Osnovni nivo	Srednji nivo	Viši nivo

<p>Obrazovno-vaspitni ishod 1</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da objasni periodizaciju književnosti s istorijskog aspekta i analizira tekstove savremene književnosti (pozni modernizam, postmoderna, književnost u pokretu).</i></p> <p>.....</p>	<p><i>Na kraju učenja učenik može da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – opiše uticaj društveno-istorijskih okolnosti na autora i nastanak djela; – uz pomoć nastavnika analizira književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/stilske formacije i ističe posebnosti vrste kojoj pripada; – formuliše temu djela i razloži ga na manje tematsko-motivske cjeline; – odredi specifičnosti književnog teksta na osnovu njegovih formalnih i estetskih kvaliteta; – istraži prikazivanje univerzalnih tema u književnim tekstovima; – tumači, uz pomoć nastavnika, tekstove iz savremene književnosti (pozni modernizam, postmoderna, književnost u pokretu); – se pripremi za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu. <p>.....</p>	<p><i>Na kraju učenja učenik može da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – navede i upoređuje glavne teorije, stilske formacije i pristupe književnosti na dijahronijskom i sinhronijskom nivou; – samostalno, uz manji broj nepreciznosti, analizira književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/stilske formacije i ističe posebnosti vrste kojoj pripada; – samostalno tumači, uz uz manji broj nepreciznosti, tekstove iz savremene književnosti (pozni modernizam, postmoderna, književnost u pokretu); – uz pomoć nastavnika procijeni značaj informatičke kulture i pripremi se za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu. <p>.....</p>	<p><i>Na kraju učenja učenik može da:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – autonomno i argumentovano analizira književnoumjetničke tekstove određenog razdoblja/stilske formacije i ističe posebnosti vrste kojoj pripada; – autonomno i argumentovano tumači tekstove iz savremene književnosti (pozni modernizam, postmoderna, književnost u pokretu); – argumentovano obrazloži svoje stavove o osnovnim društvenim, kulturnim i estetskim vrijednostima u književnom tekstu; – vrednuje etičke i sazajne elemente djela; – samostalno procijeni značaj informatičke kulture i pripremi se za književnoumjetničku percepciju u elektronskom dobu. <p>.....</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 2</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da razvije sposobnost za recepciju književnoumjetničkih tekstova određenog perioda</i></p>	<p>– uz pomoć nastavnika izrazi svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim</p>	<p>– samostalno uz manji broj nepreciznosti izrazi svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim</p>	<p>– samostalno i argumentovano izrazi svoj doživljaj, emocije, predstave, mišljenja i spoznaje izazvane književnoumjetničkim</p>

<p><i>i stvara usmene i pisane tekstove.</i></p>	<p>tekstom (usmeno i pisano);</p> <ul style="list-style-type: none"> – uz vođenje nastavnika pokaže sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno napamet kazujući kraći književni tekst; – kreira dnevnik čitanja; – uz pomoć nastavnika stvori tekst o pročitanoj književnoj djelu (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i načini književnu analizu); – žanrovski preoblikuje književnoumjetnički tekst primjenjujući znanja iz teorije književnosti; – uz vođenje nastavnika osmisli i realizuje govorni nastup o književnoumjetničkome tekstu s određenog aspekta. 	<p>tekstom (usmeno i pisano);</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, poštujući uputstva nastavnika, pokaže sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno napamet kazujući kraći književni tekst; – samostalno, uz izvjesne nepreciznosti, stvori tekst o pročitanoj književnoj djelu (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i načini književnu analizu); – na osnovu uputstava nastavnika kreira književnoumjetnički tekst slijedeći stilsko-izražajna obilježja određenog perioda / stilske formacije; – samostalno, poštujući uputstva nastavnika, osmisli i realizuje govorni nastup o književnoumjetničkome tekstu s određenog aspekta. 	<p>tekstom (usmeno i pisano);</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno pokaže sposobnost estetskog doživljaja i interpretacije izražajno napamet kazujući kraći književni tekst; – samostalno, argumentovano i originalno stvori tekst o pročitanoj književnoj djelu (opiše lik, izloži radnju, komentariše djelo i načini književnu analizu); – procijeni književni tekst služeći se relevantnim književnoistorijskim pojmovima; – argumentovano obrazloži svoje stavove o osnovnim društvenim vrijednostima koje je uočio u književnom tekstu; – kreira književnoumjetnički tekst slijedeći stilsko-izražajna obilježja određenog perioda / stilske formacije; – napiše istraživački (seminarski) rad o konkretnom književnom djelu ili nekom literarnom fenomenu; – kreativno primijeni iskustvo čitanja književnog teksta; – samostalno, samopouzđano i originalno osmisli i realizuje govorni nastup o književnoumjetničkome tekstu s određenog
--	---	--	---

<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 3</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da utvrdi postupke i načine kojima se ostvaruje proučavanje književnosti (metodologiju proučavanja književnosti).</i></p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – uz vođenje nastavnika utvrdi odlike metodičnosti (sistematičnost, pouzdanost, provjerljivost, svjesnost); – prepoznaje djelotvornost svjesnog i aktivnog korišćenja odgovarajućih književnonaučnih metoda (prilikom čitanja, doživljavanja i interpretacije djela). <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – prateći uputstva nastavnika utvrdi odlike metodičnosti (sistematičnost, pouzdanost, provjerljivost, svjesnost); – objasni, uz pomoć nastavnika, metodološko značenje termina <i>otvoreno djelo</i>; – objasni odnos opšte metodologije nauka i metodologije književnih istraživanja; – uz pomoć nastavnika argumentuje djelotvornost svjesnog i aktivnog korišćenja odgovarajućih književnonaučnih metoda (prilikom čitanja, doživljavanja i interpretacije djela). <p>.....</p>	<p>aspekta.</p> <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – autonomno utvrdi odlike metodičnosti (sistematičnost, pouzdanost, provjerljivost, svjesnost); – samostalno objasni metodološko značenje termina <i>otvoreno djelo</i>; – obrazloži značaj upotrebe određene književnonaučne metode prilikom interpretacije književnoumjetničkih tekstova; – primijeni instrumente odabranih metoda na odabrani tekst; – samostalno argumentuje djelotvornost svjesnog i aktivnog korišćenja odgovarajućih književnonaučnih metoda (prilikom čitanja, doživljavanja i interpretacije djela). <p>.....</p>
<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 4</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da vrednuje mogućnosti spoljašnjeg i unutrašnjeg pristupa književnom djelu.</i></p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – uz pomoć nastavnika utvrdi odlike i nedostatke metoda spoljašnjeg pristupa; – uz pomoć nastavnika opravdava unutrašnji pristup književnom tekstu; <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, prateći uputstva, utvrdi odlike i nedostatke metoda spoljašnjeg pristupa; – samostalno, prateći uputstva, opravdava unutrašnji pristup književnom tekstu; <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno i argumentovano utvrdi odlike i nedostatke metoda spoljašnjeg pristupa; – samostalno i argumentovano opravdava unutrašnji pristup književnom <p>.....</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – uz vođenje nastavnika tumači književne tekstove na osnovu njihovih imanentnih odlika. 	<ul style="list-style-type: none"> – objasni da unutrašnji pristup djelu počiva na analizi tematike, likova, jezika, vremena, prostora i strukture; – prateći uputstva tumači i vrednuje književne tekstove na osnovu njihovih imanentnih odlika; – razlikuje metode spoljašnjeg i unutrašnjeg pristupa književnom tekstu. 	<p>tekstu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno i originalno tumači i vrednuje književne tekstove na osnovu njihovih imanentnih odlika; – argumentovano sučeljava mišljenja sa drugim učenicima. <p>.....</p>
<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 5</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da utvrdi značaj pluralizma metoda kao pristup djelu sa više različitih aspekata.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – uz pomoć nastavnika identifikuje specifičnosti odabranih kritičkih metoda u interpretaciji teksta; – objasni značenje sintagmema <i>otvoreno djelo</i>; – razvija sposobnost samostalnog napredovanja kroz realizaciju samostalnih zadataka. 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno, uz izvjesne nepreciznosti, identifikuje specifičnosti odabranih kritičkih metoda u interpretaciji teksta; – utvrdi neophodnost primjene i prednosti više metoda u pristupu djelu. 	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno i argumentovano identifikuje specifičnosti odabranih kritičkih metoda u interpretaciji teksta; – primijeni različite metode prilikom tumačenja pročitano djela; – donese zaključak o evoluciji metoda u razvoju nauke o književnosti; – prosuđuje doprinose koje ostvaruje aktivna primjena književnonaučnih metoda u pristupima književnim djelima. <p>.....</p>
<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 6</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni različite</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – prepozna estetiku recepcije kao dio 	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno utvrdi da se ruski formalizam kao 	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – zaključi da nova kritika počiva na okretanju ka djelu i tumačenju djela iz

<p><i>kritičke pristupe književnom djelu.</i></p>	<p>nauke o književnosti koji u središte interesovanja stavlja čitaoca;</p> <ul style="list-style-type: none"> – uz pomoć nastavnika utvrdi da se ruski formalizam kao metod bavio formom književnoga djela. 	<p>metod bavio formom književnoga djela.</p>	<p>njega samog;</p> <ul style="list-style-type: none"> – procijeni značaj arhetipske kritike u proučavanju književnog djela; – argumentovano komentariše značaj i ulogu književne kritike u formiranju književne scene.
<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 7</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da utvrdi slojevitost u strukturi književnog djela.</i></p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – uz pomoć nastavnika prepozna slojeve u književnom djelu vezujući ih za poeziju; – uz pomoć nastavnika utvrdi ritmičku strukturu djela. 	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, prateći uputstva, prepozna slojeve u književnom djelu vezujući ih za poeziju; – samostalno, uz izvjesne nepreciznosti, utvrdi ritmičku strukturu djela; – zaključi, uz pomoć nastavnika, da je sadržaj djela sačinjen od sloja značenja i sloja predmetnosti. 	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – autonomno prepozna slojeve u književnom djelu vezujući ih za poeziju; – autonomno utvrdi ritmičku strukturu djela; – samostalno zaključi da je sadržaj djela sačinjen od sloja značenja i sloja predmetnosti. – uporedi denotativno i konotativno značenje jezičkih iskaza; – istraži umjetničku funkciju mjesta neodređenosti; – primijeni stečena znanja o slojevitosti književnog djela na zadatom tekstu; – procijeni međusobnu povezanost slojeva u strukturi teksta.
<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 8</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da primijeni znanje o naratologiji na sve</i></p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – prepozna osnovne činioce naratološke analize 	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – razlikuje oblike, načine i mogućnosti pripovijedanja; 	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno, argumentovano i originlno analizira tipove pripovjedača i tačke gledišta.

<p><i>vidove narativnih struktura.</i></p> <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uz vođenje nastavnika prepoznaje tipove pripovjedača i tačke gledišta <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uporedi oblike, načine i mogućnosti pripovijedanja; – utvrdi razliku između fokalizovanog i nefokalizovanog pripovijedanja; - poveže strukturalistički pristup sa formalističkim pristupom; – uz vođenje nastavnika analizira tipove pripovjedača i tačke gledišta. <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – primijeni stečena znanja o naratologiji na zadatoj narativnoj strukturi. <p>.....</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 9</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da protumači odlike antidrame i modernog romana.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – uz pomoć nastavnika opiše znakovni sistem moderne drame – antidrame; – uz pomoć nastavnika primjećuje transformacijeromaneskog žanra: roman filozofska parabola, roman toka svijesti, filozofsko realistički roman, postmodernistički roman; – prateći detaljna uputstva nastavnika napiše esej o pročitanoj književnom djelu poštujući principe esejičke forme. 	<ul style="list-style-type: none"> – navede razliku između antidrame i klasične drame; – poveže antidramu s motivom apsurdna i objasne ga; – razjasni postmodernistički postupak na dramskom tekstu; – samostalno, uz manje nepreciznosti, primjećuje transformacije romaneskog žanra: roman filozofska parabola, roman toka svijesti, filozofsko realistički roman, postmodernistički roman; – samostalno, uz podsjetnik o pisanju eseja, napiše esej o pročitanoj 	<ul style="list-style-type: none"> – izvede zaključak o elementima antidrame (teatar apsurdna, avangardna drama, metadrama, metapozorište, tragična farsa); – samostalno, i argumentovano prosuđuje o transformacijama romaneskog žanra: roman filozofska parabola, roman toka svijesti, filozofsko realistički roman, postmodernistički roman; – autonomno, argumentovano i originalno napiše esej o pročitanoj književnom djelu poštujući principe esejičke forme.

<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 10</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da pojma savremena književnost protumači kroz literarne karakteristike djela, a ne kao književno razdoblje.</i></p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – razlikuje pojmove moderna i savremena književnost; – poveže pojam savremena književnost s odrednicama postmoderna i književnost u pokretu; – uz pomoć nastavnika protumači odlike savremene književnosti. <p>.....</p>	<p>književnom djelu poštujući principe esejističke forme.</p> <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – prepozna potrebu preciznog određenja pojava savremenosti u književnosti i drugim umjetnostima; – samostalno, uz izvjesne nepreciznosti, protumači odlike savremene književnosti. <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno i argumentovano protumači odlike savremene književnosti. – vrednuje odnos savremene književnosti prema tradiciji u književnom djelu; – procijeni veze između savremenih književnoteorijskih pojmova i srodnih istraživanja u drugim humanističkim i društvenim naukama. <p>.....</p>
<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 11</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da odredi pozni modernizam kao prelaz od modernizma ka postmodernizmu.</i></p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – opiše pozni modernizam kao sintezu tradicionalnog i modernog; – uz detljnija uputstva nastavnika, napiše esej o pročitanoj književnom djelu i samovrednuje ga; – uz pomoć drugova iz odjeljenja i nastavnika vrednuje eseje drugih učenika i uvaži različitosti. <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – poveže osnovne odlike društveno-istorijskih i kulturnih tokova sa razvojem romana u ovom periodu; – izvede zaključak da se težište interesovanja pomjera na unutrašnji svijet junaka; – obrazloži realistički pristup obradi teme kao metod; – objasni novine u poetici djela u odnosu na avangardnu književnost; <p>.....</p>	<p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – protumači umetanje diskurzivnih tehnika (esej, publicistički tekst); – procijeni odnos postmodernizma prema tumačenju istorijskih događaja iz književne tradicije; – samostalno, argumentovano i originalno napiše esej o pročitanoj književnom djelu i samovrednuje ga; – samostalno vrednuje eseje drugih učenika i uvaži različitosti; – argumentovano obrazloži svoj stav prema novim stvaralačkim <p>.....</p>

<p>.....</p> <p>Obrazovno-vaspitni ishod 12</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da postmodernizam ocijeni kao književnost osobene i složene poetike.</i></p> <p>.....</p> <p>Obrazovno-</p>	<p>.....</p> <p>uz pomoć nastavnika, opiše razliku između postmodernizma i postmoderne;</p> <p>odredi obilježja postmodernističkog stila u književnosti;</p> <p>uz detljnija uputstva nastavnika, napiše esej o pročitanoj djelu poštujući principe esejističke forme.</p> <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – istraži tekstove o poznom modernizmu iz različitih izvora; – samostalno, prateći uputstva, napiše esej o pročitanoj književnoj djelu i samovrednuje ga; – samostalno, uz uputstva o praćenju važnih elemenata procjene, vrednuje eseje drugih učenika i uvaži različitosti. <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – samostalno opiše razliku između postmodernizma i postmoderne; – uporedi odnos modernizma i postmodernizma prema tradiciji; – analizira ulogu pojedinih postmodernističkih tehnika u pročitanoj djelu; – samostalno, prateći uputstva o esejističkoj formi napiše esej o pročitanoj djelu. <p>.....</p>	<p>praksama postmodernista.</p> <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> – objasni mogućnost dvostrukog kodiranja djela (kao djela trivijalne i visoke književnosti); – prosuđuje o odnosu postmodernizma prema jeziku, znanju i prema „velikim pričama“; – samostalno, argumentovano i originalno napiše esej o pročitanoj književnoj djelu; – izvede zaključak o ulozi medija, globalizaciji, informatičkoj djelatnosti, informacionim tehnologijama, industrijskom potrošačkom društvu u kreiranju postmodernističkog pogleda na svijet. <p>.....</p>
--	---	--	---

<p>vaspitni ishod 13</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da književnost u pokretu protumači kao književnost koja nastaje i prema kojoj još nije uspostavljen vrijednosni sud.</i></p> <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uz pomoć nastavnika, odredi pojam književnost u pokretu prema pojmu savremena književnost; – uz pomoć nastavnika i/ili drugova iz odjeljenja zaključi da književnost u pokretu do čitalaca dolazi i putem interneta, audio-zapisa, video-zapisa; – razvija čitalački ukus. <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – protumači uticaj medija na književnost u pokretu; – procijeni da raznovrsnost ne znači i kvalitet; – uoči žanrovski pluralizam (hibridni žanrovi i podžanrovi); – razvija čitalački ukus i priprema se za aktivno učestvovanje u kulturnom životu škole. <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – argumentovano obrazloži estetsku vrijednost umjetničkih tekstova uz oslanjanje na relevantnu književnoistorijsku, teorijsku i kritičku literatura; – razvija čitalački ukus i priprema se za aktivno učestvovanje u književnom i kulturnom javnom životu svoga vremena. <p>.....</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 14</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da ocijeni film kao rezultat savremenog umjetničkog izraza.</i></p> <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opiše filmska izražajna sredstva (scenario, kadar, montaža, gluma, scenografija, fotografija, kostimografija, muzika) i načine njihovog ostvarivanja; – prepozna karakteristike sinopsisa, dijalog liste, scenarija, knjige snimanja. <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje originalni filmski scenario od scenarija koji nastaje povodom književnog djela; – objasni direktnu ekranizaciju književnog djel.; <p>.....</p>	<ul style="list-style-type: none"> – argumentovano uporedi film i književnosti; – riješi različite problemske situacije motivisane književnim tekstom pomoću usvojenih znanja o dramskim tehnikama; – demonstrira misaonu, emocionalnu i estetsku osjetljivost na tekst/film. <p>.....</p>
<p>Obrazovno-vaspitni ishod 15</p> <p><i>Na kraju učenja učenik će moći da internet protumači</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – ocijeni internet kao 	<ul style="list-style-type: none"> – kritički procijeni internetske sadržaje; 	<ul style="list-style-type: none"> – kritički, argumentovano, procijeni internetske sadržaje; – ispolji samostalnost u radu na hipertekstu; – argumentovano obrazloži

<p><i>kao savremeni vid komunikacije.</i></p>	<p>jednu od mogućnosti čitanja književnog djela, odnosno drugačiji vid prezentovanja književnog djela.</p>	<p>– uz pomoć nastavnika i/ili drugova iz odjeljenja radi na hipertekstu.</p>	<p>svoje stavove o prednostima i nedostacima čitanja djela sa inetrneta. – tumači proces nastanka hiperteksta i komentariše ga u skladu sa estetskom i kognitivnom osjetljivošću.</p>
<p>OBAVEZE UČENIKA</p>	<p>Očekivanje je da učenici različitim putevima mogu doći do uspjeha, a konačna ocjena objedinjuje ispunjavanje različitih obaveza učenika. Na osnovu elemenata praćenja i ocjenjivanja, utvrđuju se obaveze učenika. Tokom realizacije Predmetnog programa od učenika se očekuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zalaganje na času u okviru planiranih aktivnosti učenja; – samostalni govorni nastup; – razumijevanje slušanog i čitanog teksta; – samostalno stvaranje funkcionalnih tekstova sa određenom svrhom i namjenom; – izrada domaćih zadataka; – izrada eseja; – izrada pismenih zadataka (četiri u toku nastavne godine); <p>ispoljavanje vještina u okviru rada u grupi/paru i diskusije².</p>		
<p>OBLICI PRAĆENJA I PROVJERAVANJA</p>	<p>Praćenje i provjeravanje znanja obavlja se kontinuirano.</p> <p>Neki od oblika praćenja i provjeravanja učeničkih postignuća biće: opservacija, pitanja na času, radni listovi, učenički portfolio, kontrolne vježbe, dijagnostički testovi, međusobno učeničko ocjenjivanje i sl.</p> <p>Dijagnostički testovi koristiće se na početku školske godine u cilju provjere nivoa stečenih znanja i usmjeravanja nastavnog procesa i u toku školske godine kao provjera uspješnosti nastavnikovih metoda i oblika rada. Rezultate dijagnostičke provjere analizirće se kako bi bili korektivna smjernica za dalji rad, ali njih ne treba ocjenjivati.</p> <p>Za praćenje napredovanja koristiće neformalni testovi poslije određene oblasti. Oni će biti usko povezani s postavljenim ishodima učenja i zasnovani na tipovima zadataka i metodama koje su praktikovane na času.</p>		

² Predmetni program Književnost u Filološkoj gimnaziji, Zavod za školstvo 2020.

	<p>Uključivanje učenika u proces ocjenjivanja može da poboljša kvalitet njegovog rada i učenja. Samoocjenjivanje utiče da učenici prepoznaju svoje dobre i slabe strane i formiraju razumne sudove o svom napretku. Npr. učenicima će se na samoevaluativnom listiću ponuditi pitanja koja im pružaju mogućnost da razmisle o svom učinku (npr. <i>ono što mi se najviše sviđa kod mog eseja, ono što moram bolje da uradim sljedeći put, vjerujem da sam zaslužio ocjenu 5, 4, 3, 2, 1 zato što...</i>). Samoprocjena i vrednovanje govornog nastupa ili stvaranja tekstova drugih učenika sprovodi se prema obrascima procjene koji će se pripremiti u skladu sa zadatkom.³</p>
--	--

Napomena: Detaljnije pripremanje za praćenje napredovanja učenika sadrži i aktivnosti učenika, no ova tabela će biti sastavni dio pripremanja nastavnika za svakodnevnu nastavu.

PRIPREMANJE NASTAVE/UČENJA, PRAĆENJA I PROVJERAVANJA UČENIKA			
OBRAZOVNO-VASPITNI ISHOD			
ISHODI UČENJA (kriterijumi učenja i ocjenjivanja)	Osnovni nivo	Srednji nivo	Viši nivo
AKTIVNOSTI UČENJA			
PRAĆENJE			
PROVJERAVANJE (zadaci za provjeru)			
OBlici PRAĆENJA I PROVJERAVANJA			

³ Prema: *Predmetni program Književnost u Filološkoj gimnaziji*, Zavod za školstvo 2020.

Област / Тема	Основни ниво - оцјена 2	Средњи ниво - оцјена 3	Виши ниво - оцјена 4	Напредни ниво - оцјена 5
<p><u>ЛИНГВИСТИКА</u></p> <p>- синхронијска, дијахронијска; - нормативна, компаративна; - фонетика, морфологија, синтакса...</p> <p>Интердисциплинарне области:</p> <p>- примијењена лингвистика, - социолингвистика, - психолингвистика, - анализа дискурса и лингвистика текста/текстна лингвистика</p> <p><u>Језик</u></p> <p>Одлике, Својства и природа; Функције и структура</p> <p><u>СЕМИОТИКА</u></p> <p>Језик као систем знакова</p>	<p>- ученик је усвојио основна знања и вјештине</p> <p>- склон је паивном запамћивању и механичком репродуковању</p> <p>- испољава тешкоће у анализи чињеница, података, у њиховом уопштавању и закључивању</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик је усвојио основна и половину проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>- усвојена знања схвата, објашњава и повезује уз наставников у помоћ</p> <p>- уочава битно, а при анализи, апстраховањ у и закључивањ у треба посебно залагање наставника и додатну помоћ</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>, уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривањ у стандарда знања</p>	<p>- ученик је у цјелини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- уочава битно, лако одваја појединачно, опште и посебно ради уопштавања</p> <p>- логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује на основу датих података и критички расуђује</p> <p>- рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења</p> <p>- лако и брзо примјењује стечена знања</p> <p>- испољава креативну активност на већини часова</p> <p>- показује интересовање и самоиницијативу за проширивање стечених знања и додатно самообраз.</p>

<p><u>ИСТОРИЈА ЈЕЗИКА</u></p> <p>Еволуција језика и развој писма:</p> <p>– еволуција језика, – развој писма, – писмо, – језичке појаве, – језичка конвенција, – билингвизам, мултилингвизам, диглосија</p> <p><u>КЛАСИФИКАЦИЈА ЈЕЗИКА</u></p> <p>Генеалогска и типолошка</p>	<p>- ученик је усвојио основна знања и вјештине</p> <p>- склон је пасивном запамћивању и механичком репродуковању</p> <p>- испољава тешкоће у анализи чињеница, података, у њиховом уопштавању и закључивању</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик је усвојио основна и и половину проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена самостално репродукује</p> <p>- усвојена знања схвата, објашњава и повезује уз наставников у помоћ</p> <p>- уочава битно, а при анализи, апстраховањ у и закључивањ у треба посебно залагање наставника и додатну помоћ</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>, уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривањ у стандарда знања</p>	<p>- ученик је у целини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- уочава битно, лако одваја појединачно, опште и посебно ради уопштавања</p> <p>- логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује на основу датих података и критички расуђује</p> <p>- рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења</p> <p>- лако и брзо примјењује стечена знања</p> <p>- испољава креативну активност на већини часова</p> <p>- показује интересовање и самоиницијати ву за проширивање стечених знања и додатно самообраз.</p>
---	---	---	--	---

<p><u>ФОНЕТИКА И</u> <u>ФОНОЛОГИЈА</u></p> <p>Фонетика : фонологија Прозодија. Ортоепија и ортографија</p>	<p>- ученик је усвојио основна знања и вјештине</p> <p>- склон је паивном запамћивању и механичком репродуковању</p> <p>- испољава тешкоће у анализи чињеница, података, у њиховом уопштавању и закључивању</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик је усвојио основна и и половину проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>- усвојена знања схвата, објашњава и повезује уз наставников у помоћ</p> <p>- уочава битно, а при анализи, апстраховањ у и закључивањ у треба посебно залагање наставника и додатну помоћ</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује ,</p> <p>уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривањ у стандарда знања</p>	<p>- ученик је у целини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- уочава битно, лако одваја појединачно, опште и посебно ради уопштавања</p> <p>- логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује на основу датих података и критички расуђује</p> <p>- рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења</p> <p>- лако и брзо примјењује стечена знања</p> <p>- испољава креативну активност на већини часова</p> <p>- показује интересовање и самоиницијати ву за проширивање стечених знања и додатно самообраз.</p>
---	--	---	--	---

<p><u>МОРФОЛОГИЈА</u></p> <p>Морфологија као лингвистичка дисциплина</p> <p>Језичке јединице:</p> <p>морфем : морф : аломорф</p> <p>Врсте морфема: – коријенска морфема, – афикси: префикси, суфикси, инфикси, и наставци за облик</p> <p>Врсте ријечи: – класификација, – морфолошке категорије, – синтактичке функције, – суплетивизам</p>	<p>- ученик је усвојио основна знања и вјештине</p> <p>- склон је пасивном запамћивању и механичком репродуковању</p> <p>- испољава тешкоће у анализи чињеница, података, у њиховом уопштавању и закључивању</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик је усвојио основна и половину проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>- усвојена знања схвата, објашњава и повезује уз наставников у помоћ</p> <p>- уочава битно, а при анализи, апстраховањ у и закључивањ у треба посебно залагање наставника и додатну помоћ</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>, уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривањ у стандарда знања</p>	<p>- ученик је у целини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- уочава битно, лако одваја појединачно, опште и посебно ради уопштавања</p> <p>- логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује на основу датих података и критички расуђује</p> <p>- рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења</p> <p>- лако и брзо примјењује стечена знања</p> <p>- испољава креативну активност на већини часова</p> <p>- показује интересовање и самоиницијати ву за проширивање стечених знања и додатно самообраз.</p>
--	---	---	--	---

<p><u>ЛЕКСИКОЛОГИЈА И ЛЕКС. СЕМАНТИКА</u></p> <p>Дисциплине</p> <p>Подјела лексике</p> <p>Лексичка и семантика реченице <u>СИНТАКСА</u></p> <p>Основне синтаксичке јединице: ријеч, синтагма, клауза, реченица (и текст)</p> <p>Синтакса реченице: дефиниција, врсте, теорије реченице, синтаксичке везе у реченици, основни елементи реченице</p> <p>Ред ријечи, конгруенција, рекција</p>	<p>- ученик је усвојио основна знања и вјештине</p> <p>- склон је пасивном запамћивању и механичком репродуковању</p> <p>- испољава тешкоће у анализи чињеница, података, у њиховом уопштавању и закључивању</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик је усвојио основна и и половину проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>- усвојена знања схвата, објашњава и повезује уз наставников у помоћ</p> <p>- уочава битно, а при анализи, апстраховањ у и закључивањ у треба посебно залагање наставника и додатну помоћ</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује</p> <p>, уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривањ у стандарда знања</p>	<p>- ученик је у целини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- уочава битно, лако одваја појединачно, опште и посебно ради уопштавања</p> <p>- логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује на основу датих података и критички расуђује</p> <p>- рјешава проблеме на нивоу стваралачког мишљења</p> <p>- лако и брзо примјењује стечена знања</p> <p>- испољава креативну активност на већини часова</p> <p>- показује интересовање и самоиницијати ву за проширивање стечених знања и додатно самообраз.</p>
---	---	---	--	---

<p><u>ПРАГМАТИКА</u></p> <p>Употреба језика;</p> <p>Говорни чинови: асертиви, директиви, комисиви, експресиви и декларативи</p> <p><u>АНАЛИЗА</u> <u>ДИСКУРСА/ЛИНГВИСТИ</u> <u>КА ТЕКСТА</u></p> <p>- термини дискурса и текст (разлика и сличност), - конектори</p> <p><u>ЛИНГВИСТИЧКА</u> <u>СТИЛИСТИКА</u></p> <p>- појам,</p> <p>- разлика између књижевне и лингвистичке стилистикае, - стилске фигуре, - реторика</p>	<p>- ученик има тешкоћа у усменом изражавању</p> <p>- не примјењује стечена знања у усменој комуникацији и</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик има тешкоћа у брзом и течном усменом изражавању</p> <p>- напредује у примјени стечених знања у усменој комуникацији</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује ,</p> <p>уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривању стандарда знања</p> <p>- лако се усмено изражава и напредује</p>	<p>- ученик је у цјелини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује, уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривању стандарда знања</p> <p>- лако се усмено изражава, посједује богат рјечник, текст му је садржајан и уобличен</p>
--	---	---	--	--

<p><u>СОЦИОЛИНГВИСТИКА</u></p> <p>- предмет и подручја изучавања:</p> <p>- лингвистичка географија,</p> <p>- лингвистичка демографија (билингвизам, диглосија),</p> <p>- идентитет језика, име језика,</p> <p>језичко планирање и језичка политика,</p> <p>језичке баријере, језик и друштвени стереотипи,</p> <p>језик и професије,</p> <p>језик и политика и идеологија,</p> <p>језик и образовање,</p> <p>језик у мас-медијима...</p> <p>-Раслојавање језика:</p> <p>- територијално, (дијалекти,варијанте)</p> <p>- социјално (социолекти, жаргони),</p> <p>- индивидуално (идиолекти),</p> <p>- функционално,</p> <p>-раслојавање језика:</p> <p>- књижевни,</p> <p>- административни,</p> <p>- публицистички,</p> <p>- научни и свакодневни,</p> <p>разговорни стил</p>	<p>- ученик има тешкоћа у писаном изражавању</p> <p>- не примјењује стечена знања у писаној комуникацији и</p> <p>- не сналази се у новим ситуацијама</p>	<p>- ученик има тешкоћа у брзом и течном писаном изражавању</p> <p>- напредује у примјени стечених знања у писаној комуникацији</p>	<p>- ученик је усвојио основна и више од половине проширених знања и вјештина</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује ,</p> <p>уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања схвата, самостално објашњава, повезује и примјењује у истим и сличним ситуацијама</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривању стандарда знања</p> <p>- лако се писано изражава, посједује богат рјечник, текст му је садржајан и уобличен</p>	<p>- ученик је у цјелини усвојио основна, проширена и продубљена знања и вјештине</p> <p>- усвојена знања самостално репродукује, уочава битно, лако разумије, повезује и закључује</p> <p>- усвојена знања разумије и самостално примјењује у сличним и новим околностима</p> <p>- критички анализира постојеће чињенице и формулише правила</p> <p>-на већини часова испољава активности у идејама, рјешењима на нов начин</p> <p>- испољава интересовање и упорност у остваривању стандарда знања</p> <p>- лако се писано изражава, посједује богат рјечник, текст му је садржајан и уобличен</p>
--	---	---	---	--

<p>Језичка норма и стандардизација</p> <p><u>ПСИХОЛИНГВИСТИКА</u></p> <p>- предмет изучавања: однос између језика и психолошких појава,</p> <p>- подручја истраживања: развој говора и језика, учење језика, патолошка језичка понашања</p>				
---	--	--	--	--

Наставник посебно прати и вреднује напредовање ученика у:

- развијању основних језичких дјелатности (слушање, говорење, читање, писање),
- усвајању и поштовању језичких норми у свим видовима комуникације, с посебном пажњом усмјереном на ортографску и, нарочито, ортоепску норму (с обзиром на дијалекатску основицу већине ученика).

У оквиру предмета прате се, развијају и вреднују вјештине **слушања, говорења, читања и писања** на лингвистичком предлошку који чине **неумјетнички текстови**.

Оцјењују се:

домаћи задаци: – током наставне године,

– реферати/семинарски радови на изабрану тему из језика

(током лјетњег распуста)

контролни задаци (најмање један током класификационог периода, а најчешће након обрађене теме),

говорни наступи,

рад у оквиру групе.

За Актив Црногорског-српског, босанског, хрватског језика и књижевности,

М. Перовић, проф.